

Pohjois-Suomi
Aluehallintovirasto
Ympäristöluvut

LUPAPÄÄTÖS
Nro 4/11/1
Dnro PSAVI/31/04.08/2010
Annettu julkipanon jälkeen
1.2.2011

ASIA

Syrjäsuon turvetuotantoa koskeva ympäristöluva, Utajärvi ja Vaala

HAKIJA

Turveruukki Oy
Teknologiantie 12 A
90590 Oulu

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS	3
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	3
HAKEMUKSEN SISÄLTÖ	3
Toimintaa koskevat luvat, sopimukset ja alueen kaavoitustilanne	3
Toiminta	4
Tuotantoalue, sen ympäristö ja toiminnan vaikutukset ympäristöön	11
Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu	15
Vahinkoja estävät toimenpiteet	16
Korvaukset	16
HAKEMUKSEN KÄSITTELY	16
Hakemuksen täydennykset	16
Hakemuksesta tiedottaminen	16
Lausunnot	16
Muistutukset ja mielipiteet	18
Hakemuksen täydennys ja muutos sekä hakijan vastine	22
Hakemuksen täydennyksen ja muutoksen johdosta toimitettu lausunto	26
Hakijan vastine hakemuksen täydennyksen ja muutoksen johdosta toimitettuun lausuntoon ja hakemuksen muutos	27
Hakijan vastineen ja hakemuksen muutoksen johdosta toimitettu lausunto	27
MERKINTÄ	28
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	28
Ympäristöluparatkaisu	28
Lupamääräykset	28
Korvaukset	31
RATKAISUN PERUSTELUT	32
Hakemuksen osittaisen hylkäämisen perustelut	32
Luvan myöntämisen edellytykset	33
Lupamääräysten perustelut	33
Korvausten perustelut	34
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN	34
LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN	35
Luvan voimassaolo	35
Lupamääräysten tarkistaminen	35
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	35
LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN	36
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	36
KÄSITTELYMAKSU	36
Ratkaisu	36
Perustelut	36
Oikeusohjeet	36
MUUTOKSENHAKU	37

HAKEMUS

Turveruukki Oy on 3.11.2009 ympäristölupavirastoon saapuneella ja sittemmin täydentämällään hakemuksella pyytänyt ympäristölupaa Syrjäsuon 27,9 ha:n suuruisen alueen turvetuotantoon Utajärven kunnassa. Lisäksi haetaan oikeutta ojien tekemiseen toisen maalle ja vesien johtamiseen toisen maalla olevaan ojaan.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7 d) kohdan mukaan luvanvaraista toimintaa on turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus, jos tuotantoalue on yli 10 hehtaaria. Aluehallintovirasto on ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 7 c) kohdan nojalla toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

Vesilain 1 luvun 18 §:n 1 momentin mukaan pohjaveden muuttamiskiellosta poikkeamiseen on saatava lupa aluehallintovirastolta.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Toimintaa koskevat luvat, sopimukset ja alueen kaavoitustilanne

Kyseessä on uusi hanke, jolla ei ole aikaisempaa ympäristölupaa tai siihen rinnastettavaa päätöstä.

Syrjäsuon turvetuotantoon suunniteltu alue on vuokrattu yksityisiltä maanomistajilta. Hankkeen toteuttaminen vaatii ojitusjärjestelyjä, joiden vuoksi hakijalla tulee olla oikeus kaivaa ojia tilojen Aho RN:o 22:43 ja Puhakka RN:o 15:7 alueelle. Hakija on esittänyt tilojen maanomistajille sopimusten tekemistä ojien kaivamisesta, mutta maanomistajat ovat olleet haluttomia sopimaan asiasta.

Hakijan paikalliselta asukkaalta saaman tiedon mukaan Syrjäsuonkanavaa on kaivettu 1800-luvulla puulapiotyönä ja kanavan alaosa perattu 1950-luvulla laahakauhakoneella. Valtion mahdollisesta osallistumisesta töiden kustannuksiin ja ojitusyhtiön olemassaolosta hakija ei ole saanut tietoa.

Alueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava, joka on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden 25.8.2006 tekemällä päätöksellä.

Maakuntakaavassa Syrjäsuota koskee maa- ja metsätaloutta koskeva yleinen suunnittelumääräys: "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden säilyminen tuotantokäytössä. Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asutuksen tavoitteet ja maatalouden, mukaan lukien karjatalouden, toimintaedellytykset. Maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden ja -yksiköiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta. Metsätaloutta suunniteltaessa tulee edistää metsien monipuolista hyödyntämistä yhteen sovittamalla eri käyttömuotojen ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteita."

Syrjäsuo kuuluu matkailun vetovoima-alueeseen / matkailun ja virkistysalueen kehittämisen kohdealueeseen. Merkinnällä osoitetaan ympäristöarvojen, matkailun ja virkistysalueen kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia, joita koskee seuraava suunnittelumääräys: "Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön." Rokuan–Oulujärven aluetta koskee seuraava suunnittelumääräys: "Alueen kehittäminen perustuu hyvinvointi-, terveydenhoito- ja virkistyspalveluihin sekä kansallispuistoon, muuhun luontoon ja ulkoiluun liittyviin virkistystoimintoihin."

Syrjäsuo eteläosa on maakuntakaavassa merkitty pohjavesialueeksi. Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä (I luokan) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokan) pohjavesialueet. Aluetta koskee seuraava suunnittelumääräys: "Pohjavesien pilaantumisen ja muuttumisriskien aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta."

Toiminta

Yleiskuvaus toiminnasta

Syrjäsuo sijaitsee Utajärven kunnassa noin 18 km:n etäisyydellä kuntakeskuksesta kaakkoon Oulu–Kajaani-maantien itäpuolella. Tuotantoalue rajautuu Vaalan kunnanrajaan. Kuivatusvedet on tarkoitus johtaa vesienkäsittelyrakenteiden kautta Syrjäsuo-kanavaan ja edelleen Kokonojaan, joka laskee noin 4,5 km:n päässä Oulujokeen.

Suo muodostuu viidestä lohkokosta, joiden suunniteltu tuotantokelpoinen pinta-ala on yhteensä noin 27,1 ha ja auma-alueen pinta-ala noin 0,8 ha.

Tuotantoalueen kuivatusojituksen tarkoituksena on alentaa pohjaveden korkeutta niin, että kapillaarinen vedenousu tuotantokentän pintaan estyy. Kuivatusyöt aloitetaan kaivamalla kuntoonpantavan alueen ympärille eristysojat, jotka estävät ulkopuolisten vesien valumisen tuotantoalueelle. Eristysojilla ulkopuoliset vedet ohjataan tuotantoalueen vesienkäsittelyrakenteiden ohi laskuojastoon. Eristysojiin tehdään lietsyvennykset suunnitelmapakarttaan merkittyihin paikkoihin.

Hakijan tarkoituksena on kaivaa oja myös tilojen Aho RN:o 22:43 ja Puhakka RN:o 15:7 rajoille sekä tilojen alueelle. Tilojen omistajat eivät ole olleet halukkaita sopimaan ojien kaivamisesta. Hakijan vuokraaman tilan Ojala RN:o 17:32 ja tilan Aho rajalla olevaa suoalueen ja peltoalueen välisiä ojia syvennetään ja sen jatkoksi kaivetaan mainittujen tilojen rajalle uutta ojaa tuotantolohkojen 4 ja 5 sekä Varissaaren ympäri. Tuotantoalueen yläpuolisen Syrjäsuo-kanavan vedet ohjataan tähän eristysojaan. Varissaaren kohdalla oja kaivetaan kankaan kiertämiseksi noin 150 metrin matkalta tilan Aho alueelle. Pintavalutus- ja tuotantolohkon 3 kohdalla Syrjäsuo-kanava sijaitsee tilan Puhakka alueella. Tuotantoalueen vesien johtamiseksi Syrjäsuo-kanavaan on Puhakan tilalle tarpeen kaivaa kolme viiden metrin pituisia ojia.

Seuraavassa vaiheessa rakennetaan laskeutusallas, pintavalutuskenttä sekä pengeri- ja patorakenteet. Laskeutusallas kaivetaan noin 3,6 metrin syvyyteen. Seuraavaksi kaivetaan reunaojat ja kenttien kuivatusvesien kokooajat.

Sarkaojat lietesyvennyksineen kaivetaan viimeisenä. Tuotantokentät ojitaan 20 metrin sarkaleveyteen ja sarkaojat kaivetaan 1,2–1,5 metrin syvyyteen. Vesistökuormitusta vähennetään kaivamalla sarka-, kokooja- ja reunaojat loivilla, enintään 1,5 ‰:n pituuskaltevuuksilla. Sarkaojien alapää eli päisteet putkitetaan muoviputkilla (halkaisija 160 mm, pituus 18 metriä) työkoneiden ja palontorjuntakaluston liikkumisen mahdollistamiseksi. Kaikkiin päisteputkiin asennetaan lietteenpidätin, jonka eteen kaivetaan lietesyvennys noin 2,3 metrin syvyyteen.

Kuntoonpanotöiden ja koko työmaatoiminnan aikana kaikenlainen liikkuminen pintavalutuskentällä on kielletty oikovirtausten ja muiden puhdistustuloksia heikentävien jälkien sekä pintakasvillisuusvaurioiden syntymisen estämiseksi.

Auma-alue kuivatetaan riittävällä salaojituksella. Kuivatus toteutetaan kaivamalla salaojaputket auma-alueen pohjalle 10 metrin välein vajaan metrin syvyyteen. Työmaan tukikohtaan rakennetaan kantava tieyhteys. Perustamisvaiheessa tukikohta-alue raivataan ja sorastetaan. Tukikohta-alueelle ei rakenneta kiinteitä rakennuksia, vesijohtoa eikä sähköliittymää.

Ojitustöiden jälkeen saroilta poistetaan maatumaton pintaturve ja kannot, minkä jälkeen sarat muotoillaan tuotantokuntoon. Pintojen käsittely ja sarkojen muotoilu aloitetaan 1–2 vuoden kuluttua ojituksesta. Sarkaojien lietesyvennykset ja laskeutusallas tyhjennetään kuntoonpanovaiheen jälkeen niihin kertyneestä lietteestä. Vesienkäsittelyrakenteet viimeistellään ja sortumat sekä mahdolliset ojaston tukkeumat korjataan ennen tuotannon aloittamista.

Kuntoonpanotyöt käynnistetään mahdollisimman pian ympäristölupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi. Alustava kunnostusaikataulu on seuraava:

- puuston poisto, ojitus ja vesienkäsittelyrakenteet: talvi 2010/2011
- pintamaiden poisto ja sarkojen muotoilu: kesä/syky 2011
- kunnostustuotanto/varsinainen tuotanto: kesät 2012/2013

Syrjäsuolla on suunniteltu tuotettavaksi ensisijaisesti palaturvetta, mutta myös jyräsuon turvetuotanto on mahdollista. Alueen hyödynnettävän turvekerroksen vahvuus on keskimäärin 2,4 metriä, jolloin laskennallinen hyödynnettävä turvemäärä koko alueella on noin 260 000 MWh. Syrjäsuon keskimääräinen vuosituotanto vakiintuneissa tuotanto-olosuhteissa on noin 12 000 MWh. Alueelta tuotettava palaturve toimitetaan ensisijaisesti Oulun läänin alueen palaturveasiakkaille. Syrjäsuon koko hyödynnettävän turvemäärän arvonlisäveroton myyntiarvo valtakunnan keskimääräisen palaturpeen toimitushinnan (kuljetusmatka 100 km) mukaisesti laskettuna on noin 2,7 miljoonaa euroa.

Tuotantomenetelmänä käytetään Haku-menetelmää, jonka päävaiheet palaturvetuotannossa ovat palan nosto kentälle, kääntäminen tarvittaessa, karheaminen, karheen seulonta ja kokoaminen. Karhe kuormataan hihna-kuormaajalla traktorivetoiseen perävaunuun ja kuljetetaan auma-alueelle. Auma-alueelle kipattu palaturve aumataan kaivinkoneella varastoamaan ja peitetään muovikalvolla. Mahdollisessa jyräsuon turvetuotannossa tuotan-

tomenetelmänä käytetään mekaanista kokoojavaunumenetelmää tai imuvaunumenetelmää. Tuotantolaitteiden vetokalustona käytetään 2–3 pyörätraktoria sekä aumauksessa yhtä tela-alustaista kaivinkonetta.

Syrjäsuon tuotantoalueella normaali tuotantoaika on touko–elokuu. Varsinaisia tuotantopäiviä on keskimäärin 30–40 kesässä. Tuotanto on täysin riippuvainen vallitsevista sääolosuhteista. Sateisina kausina alueella ei ole toimintaa lainkaan, mutta kuivina kausina tuotantotoimintaa voi olla läpi vuorokauden koko poutajakson ajan.

Tuotantokauden päätyttyä syys–lokakuussa tuotantoalueella tehdään suon kunnostustoimenpiteitä, joihin kuuluvat muun muassa sarkojen tasaus, sarkaojien puhdistus ja syventäminen tarvittaessa, sarkaojien lietetaskujen puhdistus ja laskeutusaltaan puhdistus. Talvikaudella alueella ei ole turpeen toimitusta lukuun ottamatta mitään toimintaa. Seuraavan kymmenen vuoden aikana tuotannosta ei arvioida poistuvan alueita. Tuotannon arvioidaan loppuvan kokonaan vuoteen 2040 mennessä.

Suolle voidaan tilapäisesti toimittaa ja varastoida vähäisiä määriä puuperäisiä polttoaineita lähialueiden hakkuutyömailta tai puunjalostuslaitoksilta. Puupolttoaineiden kokonaismäärä on alle 5 000 tonnia vuodessa. Mahdolliset puupolttoaineet varastoidaan lyhytaikaisesti auma-alueiden yhteyteen, mistä ne toimitetaan pelkkänä puupolttoaineena tai turpeeseen sekoitettuna lämpö- ja voimalaitoksille. Hakijan näkemyksen mukaan puupolttoaineen vähäisestä varastoinnista tai haketuksesta ei aiheudu pöly- eikä meluhaittaa ympäristölle. Puupolttoaineiden varastointi ja toimittaminen energiatuotantoon samassa logistisessa ketjussa turvepolttoaineiden kanssa vähentää sekä kuormitusta että kuljetuksesta ja poltosta aiheutuvia päästöjä.

Turvetuotannon päättymisen jälkeen vuokra-alueet palautetaan maanomistajille vuokrasopimuksessa määritellyssä kunnossa. Suopohjan tuotannon jälkeisen jälkikäyttömuodon valitsee maanomistaja. Tuotannon lopettamisen yhteydessä toiminnanharjoittaja purkaa tuotantoalueelta tarpeettomat rakenteet ja siistii alueen tuotantokalustosta, muusta tuotantoon liittyvästä materiaalista ja jätteistä. Vesienkäsittelyä jatketaan, kunnes alue siirtyy uusiokäyttöön tai kunnes vesien johtaminen alueelta voidaan muutoin lopettaa. Mahdollista jälkihoitovaiheen vesien tarkkailua tehdään Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen kanssa sovittavalla tavalla.

Hakija tekee alustavan alueen jälkikäyttösuunnitelman 3–5 vuotta ennen turvetuotannon päättymistä ja alueen vapautumista muuhun käyttöön. Ajoissa tehty jälkikäytön suunnittelu on tärkeää, jotta suon tulevia jälkikäyttömuotoja voidaan tuotantotoiminnan loppuvuosina ennakoida esimerkiksi ojitusjärjestelyillä ja maansiirroilla. Ennakkosuunnittelu mahdollistaa myös eri jälkikäyttömuotojen järkevän toteuttamisen vaiheittain eri alueiden poistuessa tuotannosta. Syrjäsuon tuotantoalueelle on laadittu alustava uusiokäyttösuunnitelma, jossa on selvitetty alueen eri uusiokäyttömuotojen mahdollisuuksia geologisten sekä maan- ja luonnontieteellisten kriteerien perusteella.

Turvetuotannon merkitys syrjäseutujen työllistäjänä ja maaseudun elinvoimaisuuden ylläpitäjänä on huomattava. Turvetuotanto korvaa osaltaan muiden alkutuotantomuotojen, kuten maa- ja metsätalouden vähentyneitä työmahdollisuuksia. Hankkeen vuotuiset suorat työllisyysvaikutukset suon kuntoonpano, turvetuotanto, turpeen toimitus ja tuotantokalustoinvestoinnit huomioon ottaen ovat arviolta noin kaksi henkilötyövuotta.

Hakijalla on käytössä toimintajärjestelmä, joka täyttää standardien ISO 9001 ja ISO 14001 mukaiset vaatimukset. Toimintajärjestelmän mukaisesti hakijan henkilöstön sekä urakoitsijoiden vuosittaisella koulutuksella pyritään siihen, että kaikissa turvetuotannon työvaiheissa otetaan ympäristönäkökohdat mahdollisimman hyvin huomioon.

Vesien käsittely ja päästöt vesistöön

Syrjäsuon tuotantoalueen kuivatusvesien puhdistuksessa on suunniteltu käytettäväksi laskeutusaltaaseen, pumppaamoon ja pintavalutuskenttään perustuvaa ratkaisua. Suunniteltu pintavalutuskenttäalue on suotyypiltään ojittamatonta nevuuttumaa. Kentän pääturvelaji on sararauhaturve ja keskimääräinen turvevahvuus yli kaksi metriä. Pintavalutuskentän valuma-alue on noin 32 ha, mistä tuotantoaluetta on noin 27,1 ha sekä auma-, reuna- ja tiealuetta noin 4,9 ha. Pintavalutuskentän ala on noin 1,36 ha, mikä on 4,3 % kentän valuma-alueen pinta-alasta.

Tuotantoalueen valumavedet ohjataan pintavalutuskentälle reikäputken avulla, jolloin kentälle ei tarvitse kaivaa jakokampaa. Pintavalutuskenttä pengerretään ja vedet johtuvat alueelta luoteiskulmassa olevan vedenkeräysaltaan kautta mittapadolle ja edelleen Syrjäsuonkanavaan. Pumppaamo on toiminnassa sulan maan ajan, kuitenkin vähintään 1.5.–31.10., mikäli jäätymisoloista johtuva pumppaamon rikkoontumisvaara ei vaadi pumppaamon aikaisempaa pysäyttämistä. Muuna aikana tuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan laskeutusaltaan ja virtaamansäätö-/settipadon kautta pintavalutuskentän ohi alapuoliseen Syrjäsuonkanavaan.

Hakemuksen mukaisten vesienkäsittelyrakenteiden investointikustannukset ovat noin 42 500 euroa ja tuotantoalueen kuntoonpanon kokonaiskustannukset noin 166 000 euroa. Hakija on katsonut, että talviaikaista pumppausta pintavalutuskentille voidaan Pohjois-Suomen alueella vaatia vasta vuoden 2009 alussa käynnistyneen, kolmivuotisen TUKOS-hankkeen tulosten valmistuttua edellyttäen, että tulokset puoltavat sitä. Hakija on kuitenkin arvioinut myös ympäri vuoden toimivan pumppaamon investointikustannuksia. Sellaisen rakentaminen Syrjäsuolle edellyttäisi uuden, noin 2,5 km:n mittaisen sähkönsiirtolinjan rakentamista pumppaamolle. Hakijan laatiman kustannusarvion mukaan ympäri vuoden toimivan pumppaamon investointikustannus olisi noin 125 000 euroa (alv 0 %).

Kustannusarvio muodostuu seuraavasti:

– sähkönsiirtolinja (noin 2,5 km), muuntamo, liittymä	97 000
– pumppaamo, sisältäen sähköpumpun (teho 7,5 kW)	
– pumppukaivon ja ohjausyksikön	22 650
– rakentamisen konetyöt	2 250
– rakentamisen miestyöt	1 500
– materiaalien kuljetus	1 500
– yhteensä	124 900

Pumppaamon toiminnan jatkuva talviaikainen valvonta aiheuttaisi hakijan arvion mukaan vähintään 5 000 euron lisäkustannukset vuosittain. Ympäri-vuotisen pintavalutuksen käyttöönotto lisäisi Syrjäsuon alueen kuntoonpanon kokonaiskustannuksia noin 100 000 eurolla, mikä kasvattaisi kuntoonpanon kokonaiskustannuksia noin 60 % (266 000 euroon).

Hakija on arvioinut, että jäätyneen maan aikaiset valumat jäävät tuotantoalueen pienuuden vuoksi vähäisiksi, ja katsonut, että talviaikaisen pump-

paamon rakentamiskustannukset olisivat näin ollen saavutettavaan hyötyyn nähden kohtuuttoman suuret.

Suunnitellulta tuotantoalueelta nykyisin huuhtoutuvaa ainemäärää on arvioitu käyttäen seuraavia, luonnonhuuhtoumaa kuvaavia pitoisuusarvoja: kiintoaine 2 mg/l, fosfori 20 µg/l ja typpi 500 µg/l. Valuma-arvona on käytetty läheisen Karjalanojan (59.214) valuma-alueen vuosien 1961–2008 valumakeskiarvoa 13,3 l/s km².

Kuntoonpanovaiheen päästöjä on arvioitu Pohjois-Pohjanmaan kuntoonpanovaiheessa olevien turvetuotantoalueiden tarkkailusta vuosilta 2001–2007 kertyneen aineiston perusteella. Laskenta-arvioiden perusteella Syrjäsuon hankealueelta huuhtoutuu kuntoonpanovaiheessa noin kolmikertainen määrä kiintoainetta (740 kg/v) ja nelinkertainen määrä fosforia (10 kg/v) ja typpeä (250 kg/v) nykyiseen verrattuna.

Tuotantovaiheen päästöjä on arvioitu Pohjois-Pohjanmaan pintavalutus-kentällisten ja laskeutusaltaallisten soiden tarkkailusta vuosilta 2004–2007 kertyneen aineiston perusteella. Hankealueelta huuhtoutuvat kiintoainemäärät ovat laskelmien perusteella tuotantovaiheessa noin viisinkertaisia (1 200 kg/v), fosforimäärät noin nelinkertaisia (9 kg/v) ja typpimäärät noin kolminkertaisia (200 kg/v) nykyiseen verrattuna.

Syrjäsuonkanavasta, noin 230 metriä hankealueen yläpuolelta, on kesälokakuussa 2005 otettu kolme ennakkotarkkailunäytettä. Näytteiden keskimääräiset pitoisuusarvot ovat olleet: kiintoaine 8,9 mg/l, fosfori 143 µg/l ja typpi 756 µg/l. Jos Syrjäsuolta nykyisin huuhtoutuvaa ainemäärää arvioidaisiin näiden lukujen perusteella, suolta nykyisin huuhtoutuva kiintoainemäärä olisi noin 4,5-kertainen, fosforimäärä yli 7-kertainen ja typpimäärä noin 1,5-kertainen verrattuna luonnonhuuhtouman pitoisuuksiin kuvaavilla luvuilla laskettuihin määriin.

Pöly, melu ja liikenne

Turvetuotannon päästöt ilmaan ovat lähinnä pölypäästöjä sekä turpeen noston ja kuljetuksen aiheuttamia pakokaasupäästöjä. Pölypäästöille ovat tunnusomaisia tuotannon ja sääolosuhteiden mukaan vaihtelevat lyhytkestoiset, mutta ajoittain korkeat pitoisuushuiput sekä pitkät lähes päästöttömät jaksot. Pölyäminen ajoittuu kesän tuotantokaudelle sekä turpeen kuljetusajankohtaan. Syrjäsuolla on suunniteltu tuotettavaksi palaturvetta, mutta myös jyrshinturvetuotanto on mahdollista. Tuotantopäiviä on kesäisin 30–40. Turpeen kuljetusta voi tapahtua ympäri vuoden.

Turvetuotannon pölypäästöt ovat eri työvaiheissa erilaisia. Jyrshintä aiheuttaa melko vähän pölypäästöjä, koska turve on jyrhittäessä kostea. Jyrhittä käänneltäessä pölyäminen lisääntyy turpeen kuivumisen edetessä. Karheamisen aikana pölypäästöt ovat vähäisemmät kuin kääntelyvaiheessa. Turpeen keräilymenetelmistä mekaaninen kokoojavaunu aiheuttaa hieman imuvaunua suuremmat, mutta selvästi hakumenetelmää pienemmät päästöt. Syrjäsuolla voidaan käyttää mekaanista kokoojavaunun menetelmää tai imuvaunun menetelmää. Lisäksi aumaus ja lastaus aiheuttavat pölyämistä. Syrjäsuolla on suunniteltu tuotettavaksi ensisijaisesti palaturvetta. Palaturpeen tuotannon pölypäästöjä ei ole tutkittu, mutta pölypäästöt ovat pienempiä kuin jyrshinturvetuotannossa, koska siinä käsitellään irtoturpeen sijasta turpeesta puristettuja paloja.

Ilmassa oleva pöly kuvataan usein kokonaisleijumana, hengitettävänä hiukkaskasina (hiukkaskoko alle 10 µm) tai pienhiukkaskasina (hiukkaskoko alle

2,5 µm). Turvetuotannon eri työvaiheiden kokonaisleijumasta keskimäärin 47 % on alle 10 µm:n ja 33 % alle 2,5 µm:n kokoisia hiukkasia.

Pölyn leviäminen ympäristöön riippuu päästön suuruudesta, hiukkaskokojakaumasta, ilmasto-olosuhteista ja ympäristön pinnanmuodoista. Pölyn määrä ilmassa vähenee nopeasti tuotantoalueelta etäännyttäessä. Jo sadan metrin etäisyydellä toiminta-alueesta eri työvaiheiden aiheuttama pölyäminen on vähentynyt merkittävästi lähtötasosta. Valtioneuvoston asetuksessa on määrätty hengitettävien hiukkasten pitoisuuden raja-arvoksi 50 µg/m³ 24 tunnin keskiarvona laskettuna. Selvityksen mukaan käytettäessä tuotantomenetelmänä mekaanista kokoojavaunua yksikään tuotantovaihe ei avoimessa maastossa ylitä mainittua raja-arvoa 50 metrin etäisyydellä toiminta-alueesta. Imuvaunumenetelmää käytettäessä vastaava etäisyys on noin 10 metriä. Hetkellinen pitoisuus alittaa kyseisen raja-arvon jrsinnän, käynnön ja karheamisen aikana 250 metrin etäisyydellä toiminta-alueesta ja kerättäessä turvetta mekaanisella kokoojavaunulla 400 metrin etäisyydellä. Imuvaunumenetelmällä vastaava etäisyys on 150 metriä. Yli 500 metrin etäisyydellä turvetuotannon pölyämisen vaikutus on vähäistä ja noin 1 000 metrin etäisyydellä turvepölyn ei pääsääntöisesti voida sanoa aiheuttavan pölyhaittaa.

Melua turvetuotantoalueella aiheutuu työkoneista ja raskaan kuljetuskaluston liikkumisesta. Myös melupäästöille ovat tunnusomaisia tuotannon ja sääolosuhteiden mukaan vaihtelevat lyhytkestoiset, mutta korkeat pitoisuushuiput ja pitkät lähes päästöttömät jaksot. Melu ajoittuu kesän tuotantokaudelle sekä turpeen kuljetusajankohtaan. Tuotannon ollessa käynnissä työkoneet liikkuvat tuotantoalueella usein keskeytyksettä ympäri vuorokauden. Tuotannosta aiheutuva melu vastaa lähinnä maataloudesta aiheutuvaa konemelua. Tuotantopäiviä Syrjäsuolla on kesäisin 30–40. Turpeen kuljetusta voi tapahtua ympäri vuoden. Turpeen kuljetusajankohtana melu keskittyy lyhytaikaisesti kuormauksen ajankohtaan.

Mekaanisessa kokoojavaunutuotannossa ja imuvaunumenetelmässä eri työvaiheiden lähtömelutasot ovat 100–110 dB(A). Ympäristömelun ohjearvo päiväajalle on asuinalueilla 55 dB(A) ja yöajalle 50 dB(A). Mekaanisessa kokoojavaunutuotannossa ja imuvaunumenetelmässä päiväajan ohjearvo ei missään työvaiheessa ylitä 200 metrin etäisyydellä tuotantokoneista avoimessa maastossa ja olosuhteissa, jotka ovat melun leviämisen kannalta otolliset. Palaturpeen nostossa lähtömelutaso on noin 115 dB(A), ja päiväajan ohjearvo ei ylitä 300 metrin etäisyydellä tuotantokoneista.

Suunniteltu tuotantoalue sijaitsee Oulu–Kajaani-maantien läheisyydessä. Tuotantoaikainen työmaaliikenne sekä turpeen toimitus maantielle tapahtuvat parannettavaa Syrjäsuon työmaatietä pitkin. Satunnaista liikennettä aiheuttavat myös yksittäiset tuotanto- ja kuormauskaluston siirrot sekä hakijan henkilöstön työmaakäynnit.

Työmaaliikenne on pääasiassa urakoitsijoiden ja heidän kuljettajiensa henkilö- tai pakettiautoliikennettä sekä tuotantokentillä ja turveteillä tapahtuvaa traktoriliikennettä. Varsinaisten tuotantopäivien aikaisen henkilö- tai pakettiautoliikenteen määrä on keskimäärin 3–5 autoa vuorokaudessa.

Syrjäsuon turpeen toimitus on mahdollista ympäri vuoden. Työmaalla tuotettu palaturve toimitetaan ympäristökuntien kaukolämpölaitoksille. Mahdollisesti tuotettava jrsinpolttoturve toimitetaan ensisijaisesti Ouluun, missä jrsinpolttoturvetta käyttävät Oulun Energian Toppilan voimalaitokset sekä Laanilan Voima Oy:n ja Stora Enso Oyj:n voimalaitokset. Palaturvetoimiuksissa vuorokautisen täysperävaunuliikenteen määrän arvioidaan olevan

enimmillään 2–4 yhdistelmäkuormaa vuorokaudessa. Turvekuljetukset suojataan pölyämisen estämiseksi.

Varastointi ja jätteet

Syrjäsuon vuotuiselle palaturvetuotannon tavoitemäärälle laskettu kevyen polttoöljyn kulutus on noin 15 000 litraa. Traktoripolttoaineen määrä voi vaihdella vuosittain merkittävästi lähinnä tuotanto-olosuhteista johtuen. Polttoainetta varastoidaan yhdessä 2 000–5 000 litran valuma-altaallisessa terässäiliössä tai muussa säiliössä, jonka rakenne estää polttoaineen valumisen maaperään mahdollisissa vuototapauksissa. Polttoainesäiliö sijoitetaan työmaan tukikohtaan. Polttoaineen varastopaikka sorastetaan ja rakennetaan turvemaalle riittävän etäälle avo-ojista.

Vetokaluston ja työkonien voiteluaineiden vaihtotarve ja kulutus voivat vaihdella merkittävästi tuotantokauden sääolosuhteista ja koneiden käyttötuntimääristä riippuen. Keskimääräisissä olosuhteissa kolmen vetotraktorin ja yhden aumauskoneen voiteluöljyn kulutus on noin 150 kg tuotantokaudessa. Hakuyksikön työkonien ja vetokoneiden muiden voiteluaineiden kulutus on noin 15–20 kg tuotantokaudessa. Turvetyömaalla varastoitavan traktori- ja aumauskaluston sekä työkonien voiteluaineiden määrät ovat vähäisiä, tavanomaisesti alle 200 litraa. Voiteluöljyt ja muut voiteluaineet varastoidaan myyntipakkauksissaan työmaan tukikohdassa niille erikseen osoitetussa paikassa, yleensä lukittavassa varastotilassa.

Syrjäsuon tuotantoalueella syntyy turvetuotantotoiminnan jätteinä pääasiassa jäteöljyä, öljynsuodattimia, muita öljyisiä jätteitä, metalliromua sekä erilaisista pakkauksista koostuvaa sekajätettä ja muovia. Jätteiden määrät ovat jäteöljyä lukuun ottamatta vähäisiä.

Jätteiden keräämistä varten työmaalla on erikseen osoitetut jätteidenkeruupisteet. Sekajätteelle, jäteöljyille sekä öljyisille jätteille on omat keruuastiansa. Jätteet kerätään ja pidetään toisistaan erillään jätehuollon kaikissa vaiheissa. Jätteiden lajittelu ja jäteastioiden tyhjennys tehdään Utajärven kunnan jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Työmaalle laaditaan ennen suon kunnostuksen aloittamista jätteiden käsittelyohjeet sisältävä jätehuoltosuunnitelma, joka liitetään kaikkiin suon kunnostusta ja turvetuotantoa koskeviin urakkasopimuksiin. Hakija valvoo työmaan jätteiden käsittelyä vuosittain muun työmaavalvonnan yhteydessä tuotantoaikana ja syksyn lopputarkastuksessa.

Toiminnassa syntyy jätejakeita, joihin sovelletaan kaivannaisjätteistä annettua asetusta (379/2008). Kaivannaisjätteet hyödynnetään puuainesta lukuun ottamatta maanrakennusmateriaalina. Esteettisen haitan syntymisen ehkäistään maisemoimalla kivet, kivennäismaat ja laskeutusaltaiden lietteet ympäristöön sopivalla tavalla. Kannot ja muu puuaines hyödynnetään energiakäytössä.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) ja ympäristön kannalta paras käytäntö (BEP)

Syrjäsuon vesienkäsittely täyttää hakijan käsityksen mukaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BATNEEC) vaatimukset Syrjäsuon olosuhteissa. Oulujoen tila (vedenlaatu, virtaama, rakennettu vesistö) ei hakijan mukaan aseta erityisiä, hakijan esityksestä poikkeavia vaatimuksia tiukemmille vesienkäsittelyrakenteille. Rakenteiden huollossa sekä tuotantotoiminnassa hakija noudattaa ympäristön kannalta parasta käytäntöä (BEP).

Tuotantoalue, sen ympäristö ja toiminnan vaikutukset ympäristöön

Tuotantoalueen nykytila

Suunniteltu tuotantoalue on pääosin ojitamatonta suoaluetta. Suunnitellun tuotantoalueen läpi on kaivettu Syrjäsuonkanava. Tuotantoon suunnitellun alueen luoteislaidalla on 3,3 ha peltoa.

Syrjäsuon alue on suurimmaksi osaksi muuttunutta nevaa, muuttunutta rämettä ja turvekangasta. Paikoin esiintyy myös luonnontilaista oligotrofista nevakasvillisuutta. Suota ympäröivät ojitetut rämeet, havupuiset talousmetsät, hakkuuaukot ja hyötykäytössä olevat pellot. Inventointialueen koillispuolella on luonnontilaista oligotrofista nevaa. Syrjäsuon on ollut keskeisiltä osiltaan minerotrofista suoymästyyppejä, aapasuota.

Elokuussa 2005 tehdyssä kasvillisuus selvityksessä alueella ei havaittu luonnonsuojeluasetuksessa mainittuja uhanalaisia kasveja tai luontotyypejä. Kesäkuussa 2005 tehdyssä linnustoselvityksessä yhdenkään luonnonsuojeluasetuksessa mainitun uhanalaisen lajin ei havaittu pesivän alueella. EU:n lintudirektiivin lajeista alueella havaittiin yksi (liro) sekä Suomen ympäristöviranomaisen uhanalaisluokituksissa mainituista lajeista kaksi valtakunnallisesti silmälläpidettävää (käki ja pensastasku) ja yksi vaarantunut (käenpiika).

Kuntoonpanon myötä alue muuttuu avoimeksi kasvipeitteettömäksi kentäksi, jolloin alueen luonne marjastus- ja metsämaana muuttuu. Alueelle kaivettavat ojat ja altaat lisäävät vesilintujen pesimismahdollisuuksia. Turvetuotantoalueella viihtyviä lajeja ovat muun muassa hirvi, jänis, teeri ja vesilinnut.

Asutus ja maankäyttö

Syrjäsuon tuotantoalueen ympäristö on pääasiassa ojitettua suota ja metsätalousaluetta. Suon etelä- ja länsipuolella sijaitsee useita peltolohkoja. Syrjäsuon läheisyydessä ei ole asutusta alle kilometrin etäisyydellä suosta, joten turvetuotannosta ei arvioida aiheutuvan pöly- eikä meluhaittaa asutukselle. Myöskään työmaatien varrella ei ole asutusta, joten turvekuljetuksista ei aiheudu pöly- eikä meluhaittaa. Maantiellä pöly karisee nopeasti renkaista pois. Kuljetuksen aiheuttama melu häviää muun liikenteen aiheuttamaan meluun.

Suojelukohteet ja pohjavesialueet

Tuotantoalueella tai sen läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita, erityisiä luontokohteita tai arvokkaita pienvesiä. Myöskään muinaismuistokohteita, valtakunnallisesti arvokkaita maisemakokonaisuuksia tai perinnemaisemia ei ole suon lähituntumassa. Ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan mukaan Syrjäsuon koillispuolella, noin 4,5 km:n etäisyydellä, sijaitsee Tolkansuon Natura 2000 -alue (F11106004). Se on merkitty myös soidensuojelualueeksi.

Syrjäsuon suunniteltu tuotantoalue sijaitsee osittain Murtokankaan (11889053) III luokan pohjavesialueella. Tuotantoalueesta 1,5 km lounaaseen sijaitsee Ahmaskosken (11889007) III luokan pohjavesialue, kaksi kilometriä kaakkoon Syrjävaaran (1178506) II luokan pohjavesialue ja kuusi kilometriä kaakkoon Järvenvaaran II luokan pohjavesialue.

Murtokankaan pohjavesialue on reunamuodostuman tyyppinen selänne, jonka aines koostuu pääasiassa hyvin lajittuneesta karkeasta hiekasta. Ydinosa on erittäin karkeaa kivikkoa ja lohkariekkoa, jonka kivet ovat hyvin pyörityneitä. Ainespaksuus on kohtalaisen suuri. Liepeitä peittää paikoin moreeni. Pohjaveden virtaussuunta on harjun reunaosalla kohti suota eli pois päin harjasta. Pohjaveden päävirtaussuunta harjun ydinosaan lienee kohti luodetta.

Suunnitellun tuotantoalueen lounaisreunalla, pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen rajalla, maaperä koostuu kairausten perusteella 0,3–0,5 metrin syvyydeltä alkaen karkeasta maa-aineksista. Suunnitellulla tuotantoalueella, pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen ulkopuolisella pohjavesialueella, 3–4 metrin vahvuisen turvekerroksen alla on pohjavesiselvityksen mukaan vähintään 1,8 metrin vahvuinen tiivis hienoainekerros (lohkon 1 lounaislaidalla karkeaa silttiä ja loholla 2 savea). Kuntoonpanosuunnitelmapartan mukaan tuotantoalueen maaperä on hiekkaa ja silttiä.

Pohjavesi oli mittausajankohtana (22.5.2009) pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen rajalla 0,94–0,97 metrin syvyydellä maanpinnasta (tasolla $N_{60}+106,59\dots+106,60$ m). Pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen ulkopuolisella pohjavesialueella pohjaveden korkeus vaihteli huomattavasti. Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta pohjavesi oli tuotantoalueella alempana kuin pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen rajalla.

Turvetuotannolla ja siihen liittyvillä kuivatustoimenpiteillä ei pohjavesiselvityksen mukaan ole vaikutusta pohjaveden laatuun tai määrään, kun kuivatustoimenpiteitä ei uloteta pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen sisäpuolelle eikä tarpeettoman syvälle kivennäismaahan. Kuivatusojat eivät missään tilanteessa ulotu tiiviin kerroksen alapuolelle, eikä pohjavesipurkautumien syntyminen selvityksen mukaan ole mahdollista.

Vesistö ja vedenlaatu

Tuotantoalue kuuluu Oulujoen yläosan valuma-alueeseen (59.21) ja tarkemmin Utasen valuma-alueeseen (59.211), jonka pinta-ala on 68 km². Syrjäsuon valumavedet tullaan johtamaan Oulujokeen Syrjäsuonkanavan ja Kokonojan kautta. Kokonojan suulla virtaamat (m³/s) ovat läheisen Karjalanojan (59.214) valuma-alueen valunta-arvojen perusteella olleet vuosina 1990–2007 seuraavat:

koko vuosi	
MQ	0,11
joulu–maaliskuu	
MQ	0,05
kesä–syyskuu	
MQ	0,10
MNQ	0,05
MHQ	0,40

Syrjäsuonkanavan ja Kokonojan vedenlaatua on tarkkailtu vuosina 2004–2006. Vesi on ollut tummaa, humuspitoista ja ravinteikasta. Veden pH on ollut pääosin hieman happaman puolella. Fosforipitoisuudet ovat olleet 43–200 µg/l ja typpipitoisuudet 480–1 600 µg/l, ja epäorgaanisia ravinteita on ollut runsaasti. Fosforipitoisuudet ovat olleet keskimäärin rehevien tai ylirehevien vesien luokkaa ja typpipitoisuudet rehevien vesien luokkaa. Suunnitellun tuotantoalueen yläpuolisessa Syrjäsuonkanavassa vesi on ollut

tummempaa, humuspitoisempaa ja ravinteikkaampaa kuin Kokonojan suulla.

Oulujoen vedessä on 2000-luvulla ollut vähän ravinteita ja humusta, ja veden väriarvot sekä kiintoainepitoisuudet ovat olleet melko pieniä. Joen fosforipitoisuudet ovat olleet 7–19 µg/l ja typpipitoisuudet 238–780 µg/l. Joen fosfori- ja typpipitoisuudet ovat olleet karujen vesien luokkaa. Veden happi-tilanne on ollut hyvä. Jylhämän ja Utasen havaintopaikkojen vedenlaadussa ei ole ollut suuria eroja.

Vuosien 2000–2003 vedenlaatutietoihin perustuvan vesien yleisen käyttökelpoisuusluokituksen mukaan Oulujoki kuuluu luokkaan hyvä. Ekologisen luokittelun mukaan Oulujoki on luokiteltu voimakkaasti muutetuksi vesistöksi, jonka ekologinen tila suhteutettuna parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan on hyvä. Kokonojalle ei ole tehty luokitusta.

Syrjäsuon turvetuotantoalueen päästöjen vaikutuksia vesistössä on arvioitu laimenemissuhteen avulla Kokonojan suulla sen laskeessa Oulujokeen. Päästöjen aiheuttamat pitoisuuslisäykset on laskettu kesän keskivirtaamatilanteessa, kesän ali- ja ylivirtaamatilanteessa sekä talven keskivirtaamatilanteessa. Pitoisuuslisäykset ovat teoreettisia arvioita, ja ne on laskettu siirtämällä kuormitus sellaisenaan laskentakohtaan ottamatta huomioon sedimentaatiota ja muita vesistössä tapahtuvia prosesseja.

Arvion mukaan Syrjäsuon kuntoonpanovaiheen aikaisten päästöjen vaikutukset näkyvät Kokonojassa selvästi erityisesti talviaikaan. Fosforipitoisuus lisääntyy noin 6 µg/l ja typpipitoisuus noin 210 µg/l. Kesäaikana fosforipitoisuus on ollut Kokonojan suun ennakkonäytteissä keskimäärin 100 µg/l ja typpipitoisuus 800 µg/l. Kesän keskivirtaamatilanteessa Kokonojan fosforipitoisuus lisääntyy 1–2 µg/l ja typpipitoisuus noin 19 µg/l. Pohjois-Pohjanmaan kuntoonpanovaiheessa olevilta tuotantoalueilta lähtevän veden fosforipitoisuus on ollut kesinä 2001–2007 keskimäärin 79 µg/l ja typpipitoisuus 1 161 µg/l. Tämän perusteella Syrjäsuon turvetuotannolla ei olisi vaikutusta alapuolisen Kokonojan fosforipitoisuuksiin, mutta typpipitoisuuteen turvetuotannolla sen sijaan näyttäisi olevan jonkin verran vaikutusta. Kokonojan humus- ja kiintoainepitoisuuksiin Syrjäsuon kuntoonpanovaiheen kuivatusvesillä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta.

Kalasto ja kalastus

Kalastusta Oulujoella ja Kutujoen alaosalla Niskan osakaskunnan alueella on selvitetty vuoden 2007 kalastusta koskevan tiedustelun avulla. Tiedustelu kattaa yli 20 km Oulujoen pääuomaa Oulujärven luusuasta lähelle Utajärveä. Niskan osakaskunnan alueella kalasti joella yli 200 henkilöä. Kalastus painottui selvästi vapakalastukseen ja siten kesäkauteen. Muita merkittäviä pyydyksiä olivat verkot, katiskat ja mato-onget. Talvikalastus oli varsin vähäistä.

Kokonaissaalis Niskan osakaskunnan alueella oli 4,7 tonnia, mistä haukea oli kolmannes, kirjolohta neljännes sekä ahventa ja särkeä molempia 10 %. Muita merkittäviä saalislajeja olivat taimen ja lahna. Näiden lisäksi saatiin vähän siikaa, madetta, kuhaa, muikkua ja seipiä. Kalastajakohtainen saalis oli keskimäärin 23 kg. Kirjolahisaalis ja taimensaalis ainakin pääosin perustuvat pyyntikokoisena istutettuun kalaan.

Kalastusta eniten haittaavina tekijöinä Oulujoella mainittiin vesistön säännöstely tai vedenkorkeuden vaihtelu, pyydysten likaantuminen ja vesikas-

vien tai roskien runsaus. Roskaantuminen liittyy oleellisesti voimakkaaseen vedenkorkeuden ja virtaaman vaihteluun.

Oulujoessa on pyyntivahva rapukanta vain lyhyellä matkalla Oulujärven luusuan alapuolella.

Syrjäsuon laskuoja, Kokonoja, on pieni oja, jolla ei ole merkittävää kalataloudellista arvoa tai käyttöä.

Syrjäsuon kuormituksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta vedenlaadun muutoksia melko hyvin kestävien kevätkutuisien kalalajien, kuten hauen, ahvenen, lahnan ja särjen, kantoihin. Talvikutuinen made kärsii kuormituksesta kevätkutuisia kalalajeja herkemmin. Kuormituksella ei arvioida olevan vaikutusta pyyntikokoisena istutetun taimenen ja kirjolohen menestymiseen Oulujoessa.

Turvetuotannon kuormituksen kalataloudelliset haitat näkyvät yleensä selvimmin erilaisina kalastukseen ja kalojen käyttökelpoisuuteen liittyvinä haittoina, kuten veden tummuutena, pyydysten likaantumisenä, kalojen makuvirheinä ja pohjan liettyminenä. Syrjäsuon päästöt ovat hakijan käsityksen mukaan kuitenkin niin vähäisiä, että vaikutukset Oulujoen kalastukseen jäävät vähäisiksi.

Ympäristöriskit

Turvetuotantotoimintaan liittyviä keskeisiä riskejä ovat tulipalot, kuivatus- ja vesienkäsittelyrakenteiden rikkoontuminen sekä mahdolliset polttoaine- ja jäteöljysäiliöiden vuodot.

Tulipalovaaran ennalta ehkäisemiseksi Syrjäsuon turvetuotantoalueelle laaditaan ennen tuotannon aloittamista Sisäasianministeriön ohjeiden mukainen turvallisuussuunnitelma. Turvallisuussuunnitelmassa esitetään muun muassa ajo-ohjeet työmaalle, työmaan sammutusorganisaatio ja palontorjuntakalusto, viestiyhteydet sekä avustavat työmaat hätätilanteessa. Tulipalovaaran vuoksi tuotantotoimet lopetetaan välittömästi, mikäli tuulen nopeus on yli 10 m/s.

Rikkoontuneet sarkaojien lietteenpidätysrakenteet korjataan välittömästi. Sarkaojien lietetaskut puhdistetaan tuotantoaikana tarpeen vaatiessa. Sarkea- ja muiden kuivatusojien mahdolliset sortumat korjataan tarvittaessa. Laskeutusaltaiden vioittuneet pintapuomit ja mittapadon ohivirtaamat ja syöpymät korjataan välittömästi vikahavainnon jälkeen. Laskeutusallas tyhjennetään siihen kertyneestä lietteestä vuosittain tuotantokauden jälkeen tai silloin kun altaan lietetila on täynnä.

Polttoaine- ja jäteöljysäiliöt sijoitetaan riittävän kauas avo-ojista sorastetulle turvemaalle. Mahdollisissa vuototapauksissa ensisijaisena toimenpiteenä on tukkia vuoto sekä estää öljyn pääsy ympäristöön ja ojiin. Urakoitsija ilmoittaa vuototapaukset välittömästi hakijan ympäristö- tai tuotantopäällikölle sekä kunnan paloviranomaiselle ja toimii hänelle annettujen ohjeiden mukaisesti.

Ympäristövahinkovakuutuslaki velvoittaa turvealan yrityksiä ottamaan ympäristövahinkovakuutuksen. Hakijalla on voimassa oleva ympäristövahinkovakuutus.

Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Käyttötarkkailu alkaa heti, kun turvetuotantoaluetta aletaan kuntoonpanna turvetuotantoa varten, ja se jatkuu keskeytyksettä aina siihen saakka, kun tuotantoalueen jälkihoitotyöt on tehty. Käyttötarkkailuun kuuluu käyttöpäiväkirjan pito, puhdistuslaitteiden toiminnan tarkkailu ja yleensä toiminnan seuraaminen niin, että se tapahtuu lupamääräysten mukaisesti ja ympäristökuormitus jää mahdollisimman vähäiseksi. Käyttötarkkailu on apuna myös erilaisten häiriötilanteiden selvittämisessä.

Päiväkirjaa ja muita käyttötarkkailuun liittyviä asiakirjoja säilytetään tuotantoaikana työmaalla tai vastuullisen henkilön hallinnassa. Vastuuhenkilö ilmoitetaan ympäristökeskukselle. Päiväkirjat ja muut käyttötarkkailuun liittyvät asiakirjat säilytetään mahdollista myöhemmin tehtävää tarkastusta varten niin kauan, kuin tuottaja on vastuussa toiminnastaan. Vuosittain toiminnasta laaditaan lyhyt yhteenveto, joka toimitetaan vaadittaessa ympäristökeskukseen sekä liitetään lupamääräysten tarkistamishakemukseen. Tarkkailussa olevien turvesoiden osalta käyttötarkkailun vuosiyhteenvedot toimitetaan myös päästötarkkailun raportin laatijalle.

Vesienkäsittelyrakenteiden toimivuuden ja tehon tarkkailu sisältyy käyttötarkkailuun. Tarkkailuun kuuluu aina vesienkäsittelyrakenteiden kunnan ja toimivuuden tarkistaminen keväällä ja syksyllä sekä tarvittaessa muulloinkin. Tarkistusten seurauksena tehdään tarvittavat korjaukset ja puhdistukset. Syrjäsuon pintavalutuskentän tehoa ei esitetä tarkkailtavaksi alueen pienen koon ja näytteenoton hankaluuden vuoksi. Pintavalutuskentälle pumpattavan veden luotettavaa näytteenottoa ei voida järjestää, sillä näytteenotto seisovasta allasvedestä ei anna oikeaa kuvaa kentälle johdettavan veden laadusta.

Kuntoonpanovaiheen päästötarkkailu tehdään pintavalutuskentän alapuolella olevalta mittapadolta avovesikaudella pumppaamon ollessa käynnissä. Jäätynneen maan aikana tarkkailupiste on laskeutusaltaan jälkeen olevalla setti-/virtaamansäätöpadolla. Virtaamaa mitataan tarkkailuvuosina mittapadolta jatkuvatoimisella virtaamanmittarilla toukokuun puolivälistä syyskuun loppuun. Mikäli turvetuotantoalue ei siirry aktiivisesta kunnostusvaiheesta suoraan tuotantoon, voidaan valvovan viranomaisen kanssa päättää kuntoonpanovaiheen näytteenoton harventamisesta. Tuotantovaiheen päästötarkkailua tehdään yhtenä vuotena lupakaudella.

Syrjäsuon päästöjen vaikutuksia Kokonojan vedenlaatuun tarkkaillaan vuosiksi 2004–2013 laaditun Oulujoen alaosan turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelman mukaisesti. Havaintopaikka on alueellisen vedenlaadun tarkkailun havaintopaikka, jolta näytteet otetaan neljästi vuodessa kuntoonpanovaiheen tarkkailuvuosina ja tuotantovaiheen päästötarkkailuvuotena. Osia turvetuottajien tarkkailusta raportoidaan myös vuosiksi 2005–2013 laaditun Oulujoen alaosan yhteistarkkailuohjelman mukaisessa raportoinnissa.

Kalataloustarkkailu tehdään vuosiksi 2009–2014 laaditun Oulujoen kalataloustarkkailuohjelman mukaisesti. Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskus on hyväksynyt ohjelman 7.11.2008.

Hakija on katsonut, ettei pöly- tai melutarkkailuun ole tarvetta, koska lähin asutus sijaitsee yli kilometrin etäisyydellä suunnitellusta tuotantoalueesta.

Vahinkoja estävät toimenpiteet

Syrjäsuon sijainti ja vähäinen kuormitus huomioon ottaen kuormituksen vesistö- ja kalatalousvaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan sen tasoisiksi, että ne eivät ylitä kompensatiotoimia edellyttävää vaikutustasoa.

Korvaukset

Mikäli hakija joutuu kaivamaan Varissaaren ympäri ojan tilan Aho RN:o 22:43 puolelle, hakija maksaa korvauksena 0,30 euroa ojametritä. Kaivettava matka on noin 150 metriä, jolloin korvaus on noin 45 euroa. Mikäli kaivun aikana joudutaan poistamaan puustoa, se korvataan kyseisen hetken markkinahinnan mukaisesti. Tilan Aho rajalle kaivettavasta ojasta hakija on esittänyt korvattavaksi 0,15 euroa metriltä. Kaivettavan ojan pituus on noin 700 metriä, joten hakija on esittänyt korvaussummaksi 105 euroa.

Tilalle Puhakka RN:o 15:7 kaivettavien ojien osalta hakija on esittänyt 45 euron kertakorvausta, joka sisältää ojan kaivusta sekä puuston poistosta aiheutuvat vahingot. Ojan penkalla kasvaa koivua ja pienehköjä mäntyjä. Halutessaan maanomistaja voi ottaa poistettavan puuston omaan käyttöön.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset

Hakemusta on täydennetty 18.12.2009 asianosaisia koskevilla tiedoilla sekä selvityksellä Syrjäsuonkanavan mahdollisesta ojitussyhtiöstä.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla aluehallintovirastossa sekä Utajärven ja Vaalan kunnissa 17.2.–19.3.2010 sekä erityistiedoksiantona asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 19.2.2010 Terveystiedote-lehdessä. Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (jäljempänä ELY-keskus), Kainuun ELY-keskukselta (ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta ja kalatalousryhmältä), Utajärven ja Vaalan kunnilta sekä Utajärven ja Vaalan kuntien ympäristönsuojelu-, terveydensuojelu- ja kaavoitusviranomaisilta.

Lausunnot

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on katsonut, että hankkeelle voidaan myöntää lupa. Alueelta ei ole löytynyt sellaisia seikkoja, jotka estäisivät kohteen käytön turvetuotantoon. Tuotantoalue sijoittuu osin Murtokankaan pohjavesialueen reunavyöhykkeelle. Pohjavesialueen läpi rakennetaan tie. Auma-alue ja tukikohta sijoitetaan pohjavesialueen muodostumisalueelle. Murtokankaan pohjavesialue on luokiteltu III luokan pohjavesialueeksi, koska sen käyttökelpoisuutta vedenhankintaan ei ole riittävästi selvitetty. Hakijan teettämien maaperä- ja pohjavesiselvitysten perusteella alueella

on tietyn ehdoin edellytykset turvetuotantoon ilman, että siitä aiheutuu vesilain tarkoittamaa haittaa pohjavesiin. Syrjäsuon vesienkäsittelyratkaisut ovat hankkeen koko huomioon ottaen parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia. Vesienkäsittelyrakenteiden toimiessa suunnitellulla tavalla hankkeen vaikutukset rajoittuvat Kokonojaan, eikä hankkeella arvioida olevan vaikutusta Oulujoen tilaan eikä Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa esitettyjen tilatavoitteiden saavuttamiseen.

Toiminta tulee määrätä järjestettäväksi niin, ettei kuivatustoimenpiteistä aiheudu haitallista pohjaveden purkautumista tai muitakaan pohjaveden pilaamis- ja muuttamiskiellon vastaisia seurauksia. Pohjaveden haitallisen purkautumisen välttämiseksi kuivatusoja ei tule ulottaa syvemmälle kuin mitä välttämätön tarve vaatii. Erityisesti Murtokankaan puoleisella tuotantoalueen osalla pohjaveden muodostumisalueen läheisyydessä reuna- ja eristysojat tulee sijoittaa siten, että niitä ei tarvitse ulottaa turpeen alaiseen hyvin vettä johtavaan kivennäismaahan asti. Mikäli vastoin ennakkoodotuksia haitallisia pohjaveden purkautumisia tapahtuu, ojien kaivu on välittömästi lopetettava ja syntynyt haitta korjattava toimenpitein valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla. Hakijan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia pohjaveteen valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla ja toimitettava tätä varten valvontaviranomaiselle tarkkailuohjelma hyvissä ajoin ennen kuivatustoimiin ryhtymistä. Polttoaineen säilytystä pohjavesialueella on syytä välttää. Mikäli säiliötä ei voida sijoittaa muualle, sen on oltava kaksivaippainen, ja koneiden tankkaus- ja huoltopaikat on varustettava siten, ettei polttoainetta tai muita ympäristölle haitallisia aineita pääse maaperään tai pohjaveteen. Vesienkäsittelyrakenteet on tehtävä ensimmäiseksi ja pintavalutuskenttä on otettava käyttöön ennen sarkaojitusvaihetta. Pumppaus pintavalutuskentälle on aloitettava keväällä mahdollisimman aikaisin ja sitä on jatkettava syksyllä mahdollisimman pitkään.

ELY-keskus on huomauttanut, että Kokonojan vesi on ollut ajoittain hapanta, mutta hakemuksessa ei ole arvioitu, voiko hanke lisätä happamuuspäästöjä.

Syrjäsuon vesistötarkkailu voidaan ELY-keskuksen mukaan toteuttaa osana Oulujoen alaosan turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vaikutus-tarkkailuohjelmaa lupahakemuksessa esitetyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti.

2. Kainuun ELY-keskus (ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue)

Kainuun ELY-keskus on todennut, että vaikka suunniteltu turvetuotantoalue sijaitsee pääosin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueella, hanke voi pohjavesien osalta vaikuttaa Kainuun alueelle. ELY-keskus ei ole pitänyt hakemuksessa esitettyä pohjavesiselvitystä riittävän tarkkana turvetuotannon sallimiseksi hakemuksessa esitetyn laajuutena ja on vaatinut tuotantoalueen supistamista.

Hakemuksen mukaan Murtokankaan pohjavesialueen pohjaveden laadussa tai määrässä ei oleteta tapahtuvan muutoksia silloin, kun kuivatustoimenpiteitä ei uloteta pohjaveden muodostumisalueen sisäpuolelle ja pohjavesialueen reunaosalle. Tuotantosunnitelmassa turpeenottoalue on kuitenkin ulotettu pohjavesialueen reunaosalle mahdollisesti niin, että ojitukset muun muassa auma-alueen ja pohjavesiputken PVP 5 koillispuolella ulottuvat vettä johtavaan kivennäismaahan. ELY-keskus on katsonut, että tuotantoalue tulee rajata pohjavesiputkien PVP 2 ja PVP 6 koillispuoliselle alueelle, käytännössä pohjavesialueen ulkopuolelle. Ojasyvyudet tulee

määrätä sellaisiksi, ettei pohjavesipurkaumia pääse syntymään. Mahdolliset pohjavesipurkaumat on määrättävä sulkemaan välittömästi.

Auma-alue ja tukikohta-alue on sijoitettu pohjaveden varsinaiselle muodostumisalueelle. Turpeen aumaukseen ja lastaukseen liittyvän pölyämisen seurauksena turvepölyä voi ohuen suojakerroksen johdosta päästä pohjaveteen. Hakemussuunnitelman mukaan myös polttoainesäiliö sijoitettaisiin tukikohta-alueelle. Myös muut tukikohta-alueen toiminnot voivat vaarantaa pohjaveden laatua. ELY-keskus on katsonut, ettei auma-alueen ja tukikohta-alueen sijoittamista esitetyille paikoille tule sallia, vaan ne tulee sijoittaa kokonaisuudessaan pohjavesialueen ulkopuolelle tai joka tapauksessa niin, ettei pohjaveden pilaantumista pääse tapahtumaan.

3. Kainuun ELY-keskus (kalatalouden ryhmä)

Kainuun ELY-keskus on todennut, että toiminnan vaikutukset vesienjohtamisreitillä ovat havaittavissa lähinnä Kokonojassa, jonka kalataloudellinen merkitys on vähäinen. Kuormitus on ennalta arvioiden myös tuotantoalueen pienehkön koon vuoksi siinä määrin vähäistä, ettei kalataloudellinen kompensatio ole yleisen kalatalousedun näkökulmasta tarpeen. Kalataloudellinen tarkkailu voidaan tehdä hakemuksen mukaisesti osana Oulujoen yhteistarkkailua. Hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on jätettävä vuoden 2020 loppuun mennessä.

Muistutukset ja mielipiteet

4. Metsäkeskus Kainuu

Metsäkeskus on AA:n pyynnöstä ilmoittanut, että laadittaessa metsäsuunnitelmaa tilalle Aho RN:o 22:43 on Syrjäsuon palstan pohjoisosasta löydetty metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (metsäsaareke), joka on luonnontilaisella ojittamattomalla suolla.

5. AA (Aho RN:o 22:43, Vaala, Ylisuvanto)

Muistuttaja on vastustanut luvan ja toiminnanaloittamisluvan myöntämistä ja ilmoittanut, että Ahon tilan maita, rajoja ja teitä ei saa käyttää turvetuotantoon. Muistuttaja on vaatinut, että mikäli turpeennosto Syrjäsuolla aloitetaan, hänen tilansa rajalle jätetään pellon ja luonnonsuon kohdalle 100 metrin suojavyöhyke, ja auma sijoitetaan vähintään 300 metrin etäisyydelle pellosta. Lisäksi hän on vaatinut, että tie turvetuotantoalueelle johdetaan niiden maanomistajien maiden kautta, jotka saavat turpeen nostosta hyötyä.

Muistuttajan mukaan täysin luonnontilassa olevat Ahon tilan suot ovat etupäässä aapasuota, joka on EU:n tärkeä luontotyyppi. Suot ovat yksityistä suojelusuota. Viereen mahdollisesti tuleva turvetuotantoalue tuhoaisi suon alkuperäisen luonnon. Ahon suopellolla tuotetaan rehua (heinää, tuorerehua), jonka mahdollinen turvepöly saastuttaisi. Valtatieltä 22 Syrjäsuolle johtava yksityistie on osaksi Ahon tilan rajalla ja osaksi (noin 600 metrin matkalla) tilan mailla. Tie on kyläläisten virkistys- ja maatalouskäytössä, mihin tien leveys ja kunto on riittävä. Vanhanaikaisen kylätien leventäminen ja päällystäminen soralla raskaan liikenteen käyttöön pilaisi miljöö.

Turvetuotantoon suunnitellun alueen lohkot 1, 4 ja 5 (yhteensä noin 20 ha) ovat ojittamattomia ja täysin luonnontilaisia. Ne ovat säilyttäneet hyvin vesitaloutensa. Ympäristöministeriö on tehnyt päätöksen, jonka mukaan

luonnontilaisiin soihin ei kajota. Muistuttaja on liittänyt muistutukseensa kartan ja ilmakuvan, joista Syrjäsuon luonnontilaisina säilyneet alueet käyvät ilmi.

Hakijan teettämässä luontokartoituksessa on muistuttajan mukaan jätetty ottamatta huomioon suuri määrä eri lintulajeja, kuten metsäkanalinnut. Riekkö on saatu rauhoituksilla lisääntymään. Suo on teerien soidinsuo, ja syksyisin näkyy suuria teeriparvia, joissa on jopa 50 lintua. Metsoista on useita havaintoja, yksi poikue havaittiin kesällä 2009 Syrjäsuon tien varressa. Pyypoikueita on ollut suon reunalla. Yli kymmenen linnun korppiparvi pesi vuonna 2009 suon reunalla Murtokankaalla. Myös kurki pesi suolla. Nämä ja muut linnut sekä muun muassa sammakot ja käärmeet mahdollistavat myös vaihtelevan petolintukannan (haukat, pöllöt).

6. BB (Puhakka RN:o 15:7, Utajärvi, Niska)

Muistuttaja on ilmoittanut, että oja ei saa kaivaa Puhakan tilan alueelle, vaan ainoastaan tilan rajalle, eivätkä turvetuotantoalueelta tulevat vedet saa aiheuttaa vettymistä tai muuta rasitusta tilalle. Tuotantoalueen vedet eivät saa heikentää tuotantoalueen rajalla kulkevaa Puhakan tilan metsäautotietä. Mikäli vesistä aiheutuu tien tai rummun korjaustarvetta, hakijan on ne korjattava. Hakijan tulee vastata siitä, että vesi ei patoudu kanavassa ja aiheuta haittaa tilan alueelle.

7. CC, DD ja EE (Niemeke RN:o 33:15 ja Kukko-oja RN:o 33:13, Vaala, Ylisuvanto)

Muistuttajat ovat ilmoittaneet hyväksyvänsä hankkeen. He suhtautuvat myönteisesti myös Syrjäsuonkanavan perkaamiseen muistuttajien tilojen alueella, mikäli perkaaminen on tarpeen, samoin Syrjäsuonkanavan hoito-yhtymän perustamiseen.

8. FF (Mansteni RN:o 22:33, Vaala, Ylisuvanto)

Muistuttaja on tiealueeseen rajoittuvan tilan omistajana vastustanut turvetuotannon aloittamista ja kulkuyhteyden järjestämisestä suunnitellulla tavalla. Turvetuotannosta käytettävistä työkoneista ja raskaiden ajoneuvojen liikenteestä aiheutuu melua, mahdollisesti myös yöaikaan. Tuotannosta syntyy myös pöly- ja pakokaasupäästöjä. Raskas liikenne lisääntyy ja aiheuttaa vaaratilanteita. Hanke vaikeuttaa siten alueen virkistyskäyttöä ja aiheuttaa haittaa maataloille ja loma-asutukselle.

9. GG

Muistuttaja on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä turvetuotannolle ja toimenpiteiden aloittamista ennen alueelle koituvien ympäristöhaittojen kunnollista ja puolueetonta selvittämistä. Muistuttaja on katsonut, että hakijan teettämä arvio toiminnan vaikutuksista on puutteellinen, epärealistinen ja alueelle koituvia muutoksia vähättelevä. Muun muassa linnustoa koskevat tiedot ovat puutteellisia. Suunnitellun tuotantoalueen välittömässä läheisyydessä on pohjavesialue. Myös Oulujoen vesistölle aiheutuu haitallisia ja vesistön suojelusuunnitelmien vastaisia seurauksia.

Muistuttaja on pitänyt hakemuksen mukaista tuotantoaluetta epäilyttävän pienenä ja arvellut, että hakija pyrkii laajentamaan aluetta hakemalla lupia vähän kerrallaan.

Liikenne alueelle kulkee muistuttajan mukaan läheltä asutusta. Alueelle johtavat metsätiet ovat ahkerassa vapaa-ajan käytössä ympäri vuoden. Lii-

kenteen melu- ja pölyhaitat alueen asukkaille olisivat merkittävät, samoin liikenteestä ja ympäristön muutoksesta aiheutuva sosiaalinen haitta. Tuotannon aloittamisen jälkeen alueen käyttö esimerkiksi marjastukseen olisi mahdotonta suoalueen kuivuessa.

10. HH

Muistuttaja on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä turvetuotannolle ja toimenpiteiden aloittamista ennen alueelle koituvien ympäristöhaittojen kunnollista ja puolueetonta selvittämistä. Muistuttaja on katsonut, että hakijan teettämä arvio toiminnan vaikutuksista on puutteellinen, epärealistinen ja alueelle koituvia muutoksia vähättelevä. Suunnitellun tuotantoalueen välittömässä läheisyydessä on pohjavesialue. Myös Oulujoen vesistölle aiheutuu haitallisia ja vesistön suojelesuunnitelmien vastaisia seurauksia.

Muistuttaja on pitänyt hakemuksen mukaista tuotantoaluetta turvetuotannon kannalta pienenä ja arvellut, että hakija pyrkii laajentamaan aluetta hakemalla lupia vähän kerrallaan.

Rekkaliikenne aiheuttaisi muistuttajan mukaan valtatiellä 22 jatkuvan vaaran liittymän molemmin puolin. Liikenne alueelle kulkee läheltä asutusta. Alueelle johtavat metsätiet ovat ahkerassa vapaa-ajan käytössä ympäri vuoden. Liikenteen melu- ja pölyhaitat alueen asukkaille olisivat merkittävät, samoin liikenteestä ja ympäristön muutoksesta aiheutuva sosiaalinen haitta. Tuotannon aloittamisen jälkeen alueen käyttö esimerkiksi marjastukseen olisi mahdotonta suoalueen kuivuessa ja turvepölyn levitessä rekkojen päältä.

Muistuttaja on huomauttanut, että turve todennäköisesti luetaan lähiaikoina fossiiliseksi polttoaineeksi, joten sen käyttö tulee kannattamattomaksi.

11. II

Muistuttaja on vastustanut hanketta ja toiminnanaloittamisluvan myöntämistä, koska hanke toteutuessaan kuormittaa Oulujokea, pilaa läheisen, laajan luonnontilaisen suoalueen, tuhoaa virkistyskäytössä olevan suoalueen ja metsätien sekä aiheuttaa pöly- ja meluhaittaa ympäristön asukkaille.

12. JJ ja KK

Muistuttajat ovat vastustaneet hanketta ja toiminnanaloittamisluvan myöntämistä samoilla perusteilla kuin 11. II.

13. LL

Muistuttaja on vastustanut hanketta samoilla perusteilla kuin 11. II. Virkistyskäytölle aiheutuvista haitoista hän on maininnut erityisesti hyvien riisitamaiden ja marjastusalueiden menetyksen.

14. MM ja NN

Muistuttajat ovat vastustaneet hanketta ja toiminnanaloittamisluvan myöntämistä samoilla perusteilla kuin 11. II.

15. OO

Muistuttaja on vaatinut hakemuksen hylkäämistä Oulujoen vesistön hyvinvoinnin, oululaisten pääasiallisen juomavesilähteen suojelun sekä turpeenottoa ympäröivän Syrjäsuon hydrologisen tasapainon säilyttämisen vuoksi. Lisäksi muistuttaja on vaatinut, ettei hakijalle myönnetä toiminnanaloittamislupaa, koska valmistelujen ja maan kuorinnan vaikutukset ovat peruuttamattomia eikä niitä voi korjata tai palauttaa.

Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman mukaisesti Oulujoen tilaa ei saa heikentää, vaan sen hyvä tila on turvattava. Vetiset suoympäristöt ovat yhä harvinaisempia, ja jäljellä olevat tulisi koko Oulujoen hyvinvoinnin nimissä säilyttää nykyisellään. Syrjäsuon kaltaisella vetisellä suoekosysteemillä on ainutlaatuisen tärkeä rooli vesistön säätelyssä.

Suurien ympäristövaikutusten ohella hanke vaarantaa Oulujoen säilymisen puhtaana. Moninkertaistuvat typpi-, fosfori- ja kiintoainepäästöt aiheuttavat paikallisesti mittavia vaikutuksia. Muistuttaja on huolestunut Utajärven Niskankylässä, Kokonojasta alavirtaan sijaitsevan vapaa-ajan asuntonsa rantavesien rehevöitymisen vuoksi. Turvetuotannon päästöt tekevät tyhjiksi ne päästövähennykset, jotka syntyvät uuteen jätevesiasetukseen perustuvasta haja-asutuksen jätevesien käsittelyn tehostumisesta.

Muistuttaja on huomauttanut, että lupahakemus koskee vain 27 ha:n laajuista osaa huomattavasti suuremmasta Syrjäsuosta, mutta turpeennoston vaikutukset ympäröivään luonnontilaiseen suoekosysteemiin ovat merkittävät ja tuhoisat. Hakemuksessa väitetään turpeenottoa olevan ojitettu. Todellisuudessa alue on luonnontilainen. Yli puoli vuosisataa sitten tehdyn ojituksen vaikutukset ovat niin vähäiset, että suo tulisi turpeennoston sijaan ennallistaa, mikä tukisi koko Oulujoen vesistön suojelua.

Tämän lisäksi muistuttaja on vaatinut asian käsittelyyn lisää aikaa Syrjäsuon luonnontilaa ilmentävien valokuvien toimittamiseksi viranomaiselle kesällä 2010. Muistuttajan mukaan on syytä epäillä, että hakemusta varten tilattuun luontokartoitukseen ei ole riittävän huolellisesti kirjattu alueella esiintyvää eläimistöä ja kasvistoa.

16. Oulujoen reitti ry

Yhdistys on vastustanut luvan myöntämistä Syrjäsuon turvetuotantoon. Se on katsonut, että Suomessa ei enää tule ottaa luonnontilaisia soita turvetuotantoon ja todennut, että tämä on myös valtiovallan päättämä linja. Turve on ilmaston kannalta yksi ongelmallisimmista energianlähteistä, joka tulee Suomessa korvata muulla bioenergialla.

Syrjäsuon käytännössä luonnontilainen. Laajan suoalueen halkaisee vain 1950-luvulla kaivettu Syrjäsuonkanava, joka on muuttumassa luonnonojaksi. Sen vaikutus ulottuu vain muutamien kymmenien metrien päähän. Historiallisena muistomerkkinä kanava vain korostaa suon arvoa. Syrjäsuon syytä pitää luonnontilaisena.

Syrjäsuon linnusto on monipuolinen. Suo on useiden petolintujen ja metsäkanalintujen tärkeä reviiri. Alueella on säännöllisiä havaintoja seuraavista linnuista: maakotka, kanahaukka, hiirihaukka, sinisuohaukka, suopöllö ja huuhkaja. Teeriä ja riekkoja on runsaasti.

Kokonoja on potentiaalinen ennallistettava jalokalapuro, jonka vedenlaatua ei tulisi heikentää vaan vaalia ojan ekologisen tilan parantamiseksi.

Yhdistys on pitänyt outona sitä, että suunniteltu pintavalutuskenttä olisi käytössä vain sulan maan aikana, ja muulloin vedet johdettaisiin kentän ohi. Muistuttaja on arvioinut, että vedenlaatu heikkenisi myös Oulujoen Kurtinlammessa ja alempana Oulujoessa heikentäen joen virkistyskäyttöarvoa. Muistuttaja on viitannut EY:n vesipolitiikan puitedirektiivin mukaiseen tavoitteeseen saavuttaa vesien hyvä tila vuoteen 2015 mennessä sekä Oulun kaupungin juomaveden ottoon Oulujoesta ja todennut, että joen vedenlaatua tulee jatkuvasti parantaa eikä heikentää uusilla turvetuotantohankkeilla. Oulujoen vesistöalueella on vireillä runsaasti uusia turvetuotantohankkeita, jotka tulisivat lisäämään joen kokonaiskuormitusta. Muun muassa Kainuun maakuntakaavassa edellytetään turvetuotannon kuormituksen vähentämistä eikä lisäämistä.

Yhdistys on vielä huomauttanut, että Syrjäsuon läheisyydessä on Murto-kankaan pohjavesialue, joka saattaisi vaarantua turvesuon avaamisen myötä.

Hakemuksen täydennys ja muutos sekä hakijan vastine

Hakija on 4.6.2010 täydentänyt hakemustaan selvityksillä mahdollisuudesta rajata tuotantoaluetta sekä siirtää auma-aluetta ja tukikohtaa, estää turpeen kulkeutuminen pellolle, välttää pohjavesipurkautumien syntyminen sekä linjata eristysoja (Syrjäsuonkanava) Varissaaren eteläpuolitse. Lisäksi hakija on samana päivänä toimittanut vastineensa lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden johdosta.

Hakija on todennut, että tuotantoalueen rajaaminen pohjavesialueen ulkopuolelle pienentäisi aluetta noin 27 ha:sta noin 20 ha:iin. Tämä heikentäisi alueen taloudellista käyttöä. Hakija on huomauttanut, että itse tuotantoalue ei ulotu pohjaveden varsinaiselle muodostumisalueelle.

Auma-alueen ja tukikohdan siirtämisestä pohjavesialueen ulkopuolelle hakija on todennut, että se aiheuttaisi merkittäviä muutoksia hakemukseen. Auma-alue ja tukikohta voitaisiin sijoittaa ainoastaan lohkoille 2 tai 3. Tämä tarkoittaisi tuotantoalueen pienenemistä yhdellä hehtaarilla. Lisäksi kulureitti suolle jouduttaisiin muuttamaan. Auma-alueen sijainnilla ei hakijan näkemyksen mukaan ole vaikutuksia pohjavesialueeseen tai läheiselle pellolle. Turpeen päälle sijoitettava palaturveauma peitetään muovilla aumauksen jälkeen. Valumia pohjaveteen ei myöskään tapahdu auma-alueelta.

Hakija on tukeutunut Syrjäsuon turvetuotantoalueen rajauksessa asiantuntijakonsultin tekemään pohjavesitutkimukseen. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon mukaan pohjavesiselvityksiä ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä voidaan pitää asiallisina ja oikeansuuntaisina ja lupa voidaan ojitussyvytydet huomioon ottaen myöntää. Hakija ei näin ollen ole nähnyt tarpeelliseksi rajata turvetuotantoaluetta uudelleen eikä siirtää auma-aluetta ja tukikohtaa.

Syrjäsuolla on suunniteltu tuotettavan palaturvetta. Palaturvetuotantoon kuuluu palan veto (Syrjäsuon alueella noin viisi vuorokautta vuodessa) sekä karheaminen ja aumaus (noin viisi vuorokautta vuodessa). Lisäksi auman tyhjennykseen kuluu noin 20 vuorokautta, lähinnä talvikaudella. Syksyllä tehtäviin kunnostustoimiin (ojien ja laskeutusaltaiden puhdistus) kuluu noin viisi vuorokautta. Muina aikoina Syrjäsuon alueella ei ole mitään tuotannollista toimintaa.

Syrjäsuon tukikohta-alueella on esitetty säilytettävän polttoainetta valumat estävässä polttoainesäiliössä. Mikäli lupaviranomainen katsoo, että polttoaineen säilytystä ei voida sallia suunnitellulla tukikohdan alueella, hakija voi säilyttää sitä pohjavesialueen ulkopuolella. Sopiva paikka olisi esimerkiksi suoalueelle tulevan tien varrelle rakennettavalla levikkeellä ennen pohjavesialueen rajaa. Hakija on ilmoittanut voivansa sopia polttoaineiden tilapäisestä säilyttämisestä maanomistajan kanssa.

Hakemuksessa esitetyllä tukikohta-alueella ei tehdä voiteluöljyjen vaihtoja eikä säilytetä voiteluöljyjä tai öljyisiä jätteitä. Alueella tulisi käytännössä olemaan ainoastaan palokalusto sekä tilapäisesti tuotantokalustoa.

Hakija on ilmoittanut, että tuotantoalueen ja pellon välissä olevaan ojan varren kasvillisuuteen ei kosketa. Kokemuksen mukaan ojan varteen kasvava kuivatusvaikutuksen voimistumisen vuoksi muutamassa vuodessa puustoa ja pensaita, joka osaltaan estää mahdollista pölyn leviämistä. Hakijalla on kokemusta useista kohteista, joissa turvetuotantoa on peltojen välittömässä läheisyydessä. Etenkin jyrksinturvetuotannon aikana tuotantoalueelta voi levitä pölyä peltoalueelle, mutta pöly huuhtoutuu sateen mukana maahan, missä siitä ei turvepohjaisilla pelloilla ole haittaa. Syrjäsuon alueella tullaan tuottamaan palaturvetta, joka pölyää jyrksinturpeeseen verrattuna erittäin vähän. Palaturveaumat suojataan muovilla aumauksen jälkeen, eikä niistä ole pölyhaittaa. Pölystä ei hakijan arvion mukaan ole haittaa lähellä olevalle peltoalueelle.

Hakija on todennut, että hakemuksen liitteenä olevan, asiantuntijakonsultin tekemän maastotutkimuksen mukaan Syrjäsuolla ei tällä hetkellä ole pohjaveden purkaumia havaittavissa. Kaivutöissä on yleensä riskinä pohjavedenpinnan alapuolelle mineraalimaahan ulottuva kaivu. Tällöin turpeen alaisen mineraalimaan laatu on olennainen pohjaveden purkautumisriskin kannalta. Syrjäsuon alla oleva mineraalimaa on tutkimuksen mukaan heikosti vettä johtavaa maalajia eli karkeaa silttiä ja savea. Alueella ei arvioida olevan tarvetta kaivaa ojia (eristys-, kokooja- tai sarkaojia) pohjavesialueen sisäpuolella mineraalimaahan. Konsultin tekemän selvityksen mukaan edes kivennäismaahan ulottuvalla kaivulla ei olisi vaikutusta pohjaveteen, sillä turpeen alainen tiivis savikerros on ainakin 1,8 metrin vahvuinen. Hakija ei ole pitänyt pohjavesipurkaumien aiheutumista mahdollisena.

Hakija on korostanut, että turvetuotannon aikaista pohjavedenkorkeutta voidaan tarkkailla asetettujen pohjavesiputkien avulla ja että kaivutöitä välitetään mahdollisuuksien mukaan ulottamasta mineraalimaahan saakka. Lisäksi hakija on todennut, että pohjavesimuodostuman pohjoisosaan on jo nyt ulotettu metsäojitus, joka on mahdollisesti aiheuttanut aikoinaan pysyvän pohjavedenkorkeuden alenemisen alueella ja joka tällä hetkellä johtaa pohjavettä alapuoliselle ojitukselle.

Hakija on esittänyt, että eristysoja (Syrjäsuonkanava) linjataan alkuperäisestä hakemuksesta poiketen Varissaaren eteläpuolitse. Reunaoja muutetaan eristysojaksi, jolloin eritysoja ei sijaitse tilan Aho RN:o 22:43 puolella eikä sen rajalla. Uusi reunaoja kaivetaan eristysojan sisäpuolelle. Tuotantopinta-alat pienenevät 5,0 ha:iin lohkolle 4 ja 2,2 ha:iin lohkolle 5.

Lausunnoista, muistutuksista ja mielipiteistä hakija on esittänyt seuraavaa:

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Hakija on hakemuksen täydennykseen viitaten esittänyt, ettei polttoaineita välttämättä säilytetä pohjavesialueella, vaan sen ulkopuolella. Ojja ei pohjavesialueella kaiveta kivennäismaahan asti.

2. Kainuun ELY-keskus (ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue)

Hakija on hakemuksen täydennykseen viitaten todennut, ettei pohjavesialueen rajan sisäpuolella kaiveta ojja kivennäismaahan. Konsultin selvityksen mukaan pohjavesipurkaumien vaaraa ei ole, mikäli kaivua ei uloteta syvälle kivennäismaahan. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon mukaan lupa voidaan myöntää haetun mukaisesti, mikäli ojitussyvytydet otetaan pohjaveden muodostumisalueella huomioon.

Hakija on hakemuksen täydennykseen viitaten todennut, että alueella tulaaan tuottamaan palaturvetta, joka ei pölyä siinä määrin, että pölyä joutuisi pohjaveteen saakka. Polttoaineet voidaan hakemuksen täydennyksen mukaisesti tarvittaessa säilyttää pohjavesialueen ulkopuolella. Hakija on huomauttanut, että Murtokankaan pohjavesialueella on jo kaivettu syviä maanottoalueita ja että pohjavesialueen sisällä on myös ojitettuja alueita.

4. Metsäkeskus Kainuu

Hakija on ilmoittanut, ettei lausunnon mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (metsäsaareke) sijaitse hakijan suunnittelemaalla turvetuotantoalueella. Suunnitellun tuotantoalueen ulomman ojan ja metsäsaarekkeen välinen matka on 200 metriä.

5. AA

Hakija on ilmoittanut aloittavansa kunnostustoimet vasta saatuaan lainvoimaisen luvan.

Hakija on todennut, että Syrjäsuolla on tarkoitus tuottaa palaturvetta, joka ei pölyä jrsinturpeen tavoin. Aumat peitetään muovilla, joten niistä ei leviää pölyä läheiselle peltoalueelle. Turvepölyn ei ole peltoalueelle levitessäänkään todettu aiheuttaneen vahinkoa. Viereinen pelto sijaitsee turvemaalla, ja pellolla liikuttaessakin turvemaalla pölyä ja leviää alueen kasvillisuuden sekaan.

Hakija on ilmoittanut, ettei sen tiedossa ole muistuttajan mainitsemaa, luonnontilaisia soita koskevaa ympäristöministeriön päätöstä. Tuotantoon suunnitellulla alueella on vanhaa peltoaluetta, ja ojitamattomien alueiden ympäristössä tehdyt ojitukset ovat muuttaneet alueen hydrologiaa ja luonnontilaisuutta. Kasvillisuusinventoinnissa on kuvattu aluetta suurimmaksi osaksi muuttuneena nevana, muuttuneena rämeenä ja turvekankaana.

Linnustoselvitys on tehty vakiintuneita käytäntöjä ja ohjeita noudattaen. Raportissa voidaan kuvata vain selvitystä tehdessä havaitut lajit.

Muistuttajan esittämät suoja-aluevaatimukset tulee hylätä. Auma-alueista ei tule pölyhaittaa, koska aumat peitetään muovilla. Pellon sekä luonnon suon ja tuotantoalueen väliin ei voida jättää 100 metrin suoja-alueita, sillä

rajaus pienentäisi kohtuuttomasti jo pientä tuotantoaluetta. Palaturvetuotannosta ei aiheudu pölyhaittaa rehun viljelylle.

Hakija on todennut, että eristysojan kaivamista koskevan muutoksen jälkeen kaivettaisiin uusi oja hakijan vuokraaman tilan Ojala RN:o 17:32 puolelle, jolloin muistuttajan tilan Aho RN:o 22:43 alueelle ei kaiveta ojia lainkaan. Hakija tekee ojituksia siis vain hallinnoimillaan mailla. Toisen alueelle ulottuvaa suoja-aluevaatimusta hakija ei ole pitänyt lakiin perustuvana tai kohtuullisena.

Tieasioiden osalta hakija on todennut, että ne käsitellään myöhemmin tietöimituksessa.

6. BB

Hakija on todennut esittäneensä hakemusasiakirjan kohdassa 6.2 ja liitteessä 6.2.2 ne kaivutoimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä turvetuotantoalueen toiminnalle. Hakija joutuu johtamaan vedet Syrjäsuonkanavaan, joka osittain sijaitsee tilan Puhakka RN:o 15:7 alueella. Lisäksi hakija joutuu kaivamaan kyseiselle tilalle kolme noin viiden metrin pituista ojaa (laskuoja ja kaksi eristysojaa) tuotantoalueelta Syrjäsuonkanavaan. Hakijalla on lakiin perustuva oikeus tehdä oja toisen maalle, koska oja on tarpeellinen alueen kuivattamiseksi. Tarvittavien ojien kaivaminen ei aiheuta kohtuutonta haittaa muistuttajan tilalle.

8. FF

Hakija on todennut, että tieasiat tullaan käymään läpi tietöimituksessa. Suon pieni koko ja suunniteltu tuotantomuoto huomioon ottaen tiealueella tapahtuva liikennöinti ei tule aiheuttamaan kenellekään kohtuutonta rasi- tusta.

9. GG

Hakija on katsonut, että lupahakemuksen hylkäämistä koskeva vaatimus tulee perusteettomana hylätä. Hakija ei tule aloittamaan toimintaa alueella ennen lainvoimaisen lupapäätöksen saamista. Muilta osin hakija on viitan- nut hakemusasiakirjoissa lausumaansa.

10. HH

Hakija on viitannut 9. GG:n mielipiteen johdosta lausumaansa.

11. II, 12. JJ ja KK, 13. LL ja 14. MM ja NN

Hakija on todennut, että hankkeella ei hakemusasiakirjojen eikä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon mukaan ole vaikutusta Oulujoen tilaan. Hankealuetta ei hakijan mukaan voi kuvata laajana luonnontilaisena kohteena, vaan ojituksen muuttamana pienenä turvemaa-alueena. Pöly- ja meluhaittoja ei asukkaille arvioida aiheutuvan.

15. OO

Hakija on katsonut, että lupahakemuksen hylkäämistä koskeva vaatimus tulee perusteettomana hylätä. Hankkeella ei ole vaikutusta Oulujoen vedenlaatuun tai vesimäärään. Tuotantoon suunniteltu alue on joko vanhaa suopeltoa tai luonnontilastaan muuttunutta aluetta. Ennallistamisvaatimuksen osalta hakija on huomauttanut, että alueen omistajat ovat vuokranneet alueen turvetuotantoa eikä alueen ennallistamista varten. Aluetta ei voida myöskään suojella ilman suojeluperusteita tai maanomistajille maksettavaa korvausta.

16. Oulujoen reitti ry

Hakija on katsonut, että lupahakemuksen hylkäämistä koskeva vaatimus tulee perusteettomana hylätä. Turvetuotantoalueen ojittamattomuus tai luonnontilaisuus ei ole este turvetuotantoluvan saamiselle. Kainuun ELY-keskuksen kalatalouden ryhmän lausunnon mukaan Kokonojan kalataloudellinen merkitys on vähäinen. Syrjäsuon turvetuotantohanke ei vaikuta Oulujoen tilaan. Pohjavesiasiassa tehdyn selvityksen mukaan tuotannosta ei aiheudu haittaa pohjavesialueelle.

Hakemuksen täydennyksen ja muutoksen johdosta toimitettu lausunto

Aluehallintovirasto on 17.6.2010 pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskuksilta lausuntoa sekä varannut tilan Ojala RN:o 17:32 omistajille tilaisuuden muistutuksen tekemiseen ympäristölupahakemuksen täydennyksen ja muutoksen johdosta.

2. Kainuun ELY-keskus (ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue)

ELY-keskus on katsonut, että Syrjäsuon turvetuotantoalueen lupamääräykset on annettava niin, että toiminnan seurauksena ei pääse syntymään pohjaveden muuttamis- ja pilaamiskiellon vastaisia seurauksia. Lupapäätöksessä on oltava pohjaveden laadun ja määrän seuranta koskevat määräykset.

ELY-keskuksen mukaan pohjavesialueelle ei lähtökohtaisesti pitäisi sijoittaa turvetuotantoa, koska se voi aiheuttaa riskin pohjaveden määrälle tai laadulle. Turvetuotannon ympäristönsuojeluoppaassa on mainittu, että turvetuotantoaluetta ei tule sijoittaa tärkeälle tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle. Syrjäsuon suunniteltu turvetuotantoalue sijaitsee osittain III luokan pohjavesialueella. Luokitus tarkoittaa, että pohjaveden soveltuvuus vedenhankintaan ei ole tiedossa, mutta alue mahdollisesti soveltuu siihen. III luokan pohjavesialue voidaan siirtää II luokkaan esimerkiksi, jos tutkimuksissa todetaan, että alueelta voidaan hankkia vettä yhdyskuntien vedenhankinnan tarpeisiin.

ELY-keskus on edelleen katsonut, että auma-aluetta ja tukikohtaa ei tule sijoittaa pohjavesialueelle eikä varsinkaan pohjaveden varsinaiselle muodostumisalueelle, koska auma-alueen ja tukikohdan ympäristö jouduttaisiin ojittamaan, koska auma-aluetoimintaan ja tukikohtaan liittyy kohonnut onnettomuusriski ja koska turpeen aumauksesta johtuva pölyäminen ja huumuksen huuhtoutuminen vaarantaisi pohjaveden laadun. Pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen reunalla pilaantumisriskiä lisää se, että pohjavesi on lähellä maanpintaa ja pohjaveden päällä oleva maakerros on hyvin vettä läpäisevää.

Ympäristölupahakemuksen mukaan ojituksilla lasketaan pohjavedenpintaa turvetuotantoalueella, eli pohjavedenkorkeutta muutetaan myös pohjavesialueen sisäpuolella. Mikäli ojitukset ulottuvat kivennäismaahan, ne voivat vaikuttaa myös tuotantoalueen ulkopuoliselle pohjaveden muodostumisalueelle. Hakijan mukaan kivennäismaahan ulottuvalla kaivulla ei olisi vaikutusta pohjaveteen, koska Syrjäsuon alla oleva mineraalimaa on savea ja karkeaa silttiä. Pohjavesiselvityksen mukaan maaperässä on ainakin pohjaveden muodostumisalueen reunaosassa myös hiekkaisen soran ja karkean hiekan kerroksia. Näin ollen hakemuksen mukaiset ojitukset voisivat muuttaa pohjavedenkorkeutta myös pohjaveden muodostumisalueella.

Hakijan vastine hakemuksen täydennyksen ja muutoksen johdosta toimitettuun lausuntoon ja hakemuksen muutos

Hakija on 1.9.2010 toimittanut vastineen hakemuksen täydennyksen ja muutoksen johdosta toimitetusta lausunnosta ja muuttanut hakemustaan seuraavasti:

Auma-alue siirretään lohkolle 2. Alueen kulma leikkaa hieman III luokan pohjavesialuetta. Koska turvekerroksen paksuus suunnitellulla auma-alueella on yli 2 metriä, auma-alueen kuivana pitämistä varten kaivettava oja ei missään tapauksessa yllä kivennäismaahan. Syrjäsuon tuotantoalueelle ei suunnitella varsinaista tukikohtaa. Polttoaineet tullaan säilyttämään alueen ulkopuolella ja alueen ollessa palaturvetuotannossa tuotantokalustoa käytetään vain noin 15 vuorokautena vuodessa. Lastaukseen kuluu noin 20 vuorokautta vuodessa. Koska tuotantokalusto käy alueella vain lyhytjaksoisesti, kalustoa voidaan säilyttää tilapäisesti rakennettavan auma-alueen viereen rakennettavalla lenkkitiellä. Alueella ei synny öljyisiä tai muitakaan jätteitä. Tuotantoalueen pinta-ala pienenee muutoksista johdettua 25,7 ha:iin.

Pohjaveden määrää ja laatua hakija on esittänyt tarkkailtavaksi pohjavesiputkista PVP1 ja PVP5. Seuranta aloitetaan heti kuntoonpanovaiheen alkamisen jälkeen. Tarkempi tarkkailuohjelma esitetään luvan saannin jälkeen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle hyväksyttäväksi.

Hakijan näkemyksen mukaan alueella ei tule pumpata vesiä jäätyneen maan aikana, koska syvälle kaivetuissa kaivoissa on vaarana pohjaveden imeminen maanpinnalle.

Hakijan vastineen ja hakemuksen muutoksen johdosta toimitettu lausunto

Aluehallintovirasto on 6.9.2010 pyytänyt Kainuun ELY-keskukselta lausuntoa ja varannut tilan Puhakka RN:o 15:7 omistajalle tilaisuuden muistutuksen tekemiseen hakijan vastineen ja ympäristölupahakemuksen muutoksen johdosta.

2. Kainuun ELY-keskus (ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue)

ELY-keskus on todennut, että auma-aluetta ja toimintojen sijoittamista koskeva muutos on pohjaveden suojelun kannalta myönteinen. Esitetyt lisäselvitykset eivät kuitenkaan anna tarkkaa kuvaa maaperän laadusta turvetuotantoon haetun alueen harjunpuoleisessa osassa. Maaperässä on monin paikoin turpeen alla hiekkaa ja mahdollisesti syvempänä voi esiintyä muita vettä hyvin johtavia maalajeja. Kivennäismaahan tai lähelle kivennäismaata ulottuvat ojitukset pohjavesialueella tulisivat aiheuttamaan pohjaveden purkautumista ojiin ja sitä kautta muuttaisivat pohjavedenkorkeutta

myös varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella. Tämä tulee ottaa huomioon lupaharkinnassa.

MERKINTÄ

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on lakkautettu 31.12.2009 ja ympäristölupavirastossa vireillä olleet asiat on siirretty Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ympäristöluparatkaisu

Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen siltä osin kuin se koskee turvetuotantoa Murtokankaan pohjavesialueella ja myöntää Turveruukki Oy:lle ympäristöluvan Syrjäsuon palaturvetuotantoon Utajärven kunnassa Oulujoen vesistöalueella sekä oikeuden kaivaa kolme noin viiden metrin mittaista ojaa tilan Puhakka RN:o 15:7 alueelle sekä johtaa vesiä Syrjäsuonkanavaan mainitun tilan alueella. Tuotantoalueen pinta-ala auma-alueineen on noin 20 ha. Auma-alueiden yhteydessä saadaan varastoida puuperäisiä polttoaineita enintään 5 000 tonnia vuodessa.

Lupamääräykset

Päästöt vesiin

1. Turvetuotantoalueen vedet on johdettava laskuojan kautta Syrjäsuonkanavaan ja edelleen Kokonojan kautta Oulujokeen.

2. Tuotantoalueelta johdettavat vedet on käsiteltävä hakemuksen 2.9.2010 toimitetun täydennyksen liitteenä olevan piirustuksen "Kuntoonpanosuunnitelma" MK 1: 5 000 mukaisesti sarkaojarakenteiden, virtausta säättävän padon, laskeutusaltaan ja sulan maan ajan, kuitenkin ainakin 1.5.–31.10., pintavalutuskentän avulla sekä muutoin hakemussuunnitelmasta ja sen täydennyksistä ilmenevällä tavalla. Tällä päätöksellä pienennettyä tuotantoalaa vastaava suunnitelmakartta on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskuksille ennen kuntoonpanotöiden aloittamista.

Sarkaojien päissä on oltava lietsyvennys, lietteenpidätin ja päisteputket. Laskeutusaltaassa on oltava pintapuomit ja purkupään virtaamaa padottava rakenne. Laskeutusaltaan ja pintavalutuskentän on oltava mitoitusohjeiden mukaisia.

Auma-alueen ja ojien välissä on oltava suojakaista, joka estää turpeen joutumisen ojiin.

Tuotantoalueen ulkopuoliset valumavedet on johdettava tuotantoalueen ja vesienkäsitteilyrakenteiden ohitse eristysojissa, joissa on oltava lietsyvennykset. Eristysojat on kaivettava luvan saajan vuokraamille alueille.

3. Pintavalutuskentän rakentaminen on toteutettava siten, että töiden haitalliset vaikutukset vesistöön jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Pintavalutuskenttää rakennettaessa ei saa vahingoittaa alueen luontaista kasvilli-

suutta. Oikovirtaukset on estettävä. Veden jakautumisesta tasaisesti koko pintavalutuskentälle on huolehdittava jako-ojilla tai -putkilla. Tarvittaessa niiden sijoitusta on muutettava ja tehtävä virtausohjaimia.

4. Vesienkäsittelyrakenteet on toteutettava ja otettava käyttöön ennen tuotantokenttien kuntoonpanon aloittamista.

Vesienkäsittelyrakenteisiin saa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla tehdä sellaisia muutoksia, jotka eivät vähennä niiden tehoa.

5. Luvan saajan on pidettävä vesienkäsittelyrakenteet ja ojustot jatkuvasti toimintakunnossa ja tarkastettava niiden toimivuus säännöllisesti.

Laskeutusaltaat, sarkaojat ja lietsyvennykset on puhdistettava ainakin kerran vuodessa tuotantokauden päätyttyä ja aina muulloinkin tarpeen vaatiessa. Kivennäismaahan kaivetut ojat on tarkastettava ainakin kerran vuodessa ja puhdistettava tarvittaessa.

Laskeutusaltaista, lietsyvennyksistä ja kivennäismaahan kaivetuista ojista poistettava liete on sijoitettava siten, ettei se pääse vesistöön.

Pohjaveden suojaaminen

6. Tuotantoalueen kuivatus ja vesienkäsittelyrakenteiden kunnossapito on järjestettävä niin, ettei suovesiä suotaudu pohjaveteen eikä siitä aiheudu haitallista pohjavedenpinnan alenemista Murtokankaan pohjavesialueella.

Mikäli haitallista pohjaveden purkautumista tapahtuu, ojien kaivu on välittömästi lopetettava ja syntynyt haitta korjattava toimenpitein Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Päästöt ilmaan ja melu

7. Tuotanto ja turpeen varastointi on tehtävä ja ajoitettava siten, että tuotantoalueelta leviää mahdollisimman vähän turvepölyä ympäristöön. Koneiden ja laitteiden on oltava mahdollisimman vähän turvepölyä aiheuttavia.

Tuotantoalueen ja siihen rajoittuvien peltojen välillä oleva puusto on säilytettävä. Tuotantoalueen ulkopuolelle pölyämistä aiheuttava toiminta on kielletty tuotantoalueen lohkoilla 1–3 sekä auma-alueella, kun tuulee idän ja etelän tai lännen ja pohjoisen väliltä. Alueella on oltava tuulen suunnan osoittava tuulipussi.

Kuljetuksiin käytettävät ajoneuvot on kuormattava siten, ettei kuorma pölyä häiritsevästi.

8. Toiminta on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu tarpeetonta melua.

Varastointi ja jätteet

9. Tuotantoa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteestä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jätteet on lajiteltava ja toimitettava hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä. Ongelmajätteitä toimitettaessa on laadittava siirtoasiakirja ja ne on pakattava tiiviiseen ja jätteen vaaraominaisuuksilla merkittyyn pakkaukseen. Luvan saajan on muutoinkin järjestettävä jätehuolto ja jätteen kuljetus asianmukaisesti.

Luvan saajan on noudatettava hakemukseen sisältyvää kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa (päivätty 10.12.2008).

Jätehuoltosuunnitelmaa on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava viiden vuoden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Arvioinnista on ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu taikka jätteen käsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava ja haettava tältä osin ympäristöluvan muuttamista.

10. Voiteluaineet ja jäteöljy on säilytettävä Murtokankaan pohjavesialueen ulkopuolella katetussa tilassa, jossa on tiivisalustainen reunallinen suojarakenne. Polttoainesäiliöiden on oltava tiiviillä ja kantavalla alustalla siten, ettei polttoainetta säilytyksen tai tankkauksen aikana pääse maaperään tai ojiin. Pysyvästi paikalleen sijoitettujen polttoainesäiliöiden on oltava kaksivaippaisia tai valuma-altaallisia. Polttoainesäiliöissä on oltava ylitäytönestin.

Häiriö- ja poikkeustilanteet

11. Luvan saajalla tulee olla valmiudet tuotantoalueella tapahtuvien konevaurioiden tai onnettomuuksien aiheuttamien ympäristövahinkojen torjuntaan.

12. Toiminnan häiriötilanteista ja niiden aikaisista poikkeuksellisista vesien johtamisjärjestelyistä on viipymättä ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Utajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä järjestettävä niiden edellyttämä tarkkailu. Häiriö- ja poikkeustilanteiden syyt on välittömästi selvitettävä. Havaitut viat on korjattava ja häiriötekijät poistettava viipymättä.

Tarkkailut

13. Käyttö- ja päästötarkkailu on toteutettava tämän päätöksen liitteenä 2 olevan suunnitelman mukaisesti.

Tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarkentaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai tarkkailun kattavuutta.

14. Luvan saajan on tarkkailtava toiminnan vaikutuksia vesistön tilaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla sekä vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen Kainuun ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Lisäksi on Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten hyväksymällä tavalla tarkkailtava kuivatuksen vaikutusta pohjaveden määrään ja laatuun.

Vesistötarkkailussa voidaan vuoden 2013 loppuun asti noudattaa vuosiksi 2004–2013 laadittua Oulujoen alaosan turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaa. Ehdotus uusiksi havaintopaikoiksi on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle kolmen kuukauden kuluessa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi. Kalaston ja kalastuksen tarkkailussa voidaan vastaavasti vuoden 2014 loppuun asti noudattaa vuosiksi 2009–2014 laadittua Oulujoen kalataloustarkkailuohjelmaa. Ehdotus uudeksi vaikutustarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava vesistötarkkailun osalta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle sekä kalaston ja kalastuksen tarkkailun osalta Kainuun ELY-keskukselle hyvissä ajoin ennen tarkkailuohjelmien voimassaolon päättymistä. Suunnitelmissa tulee ottaa huomioon, mitä vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetaan

vesien tilaa koskevassa seurantaohjelmassa pidetään tarpeellisena seurannan järjestämiseksi. Ehdotus pohjavesitarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskuksille kolmen kuukauden kuluessa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Vesistötarkkailun ja pohjavesitarkkailun vuosiraportit on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Kainuun ELY-keskukselle sekä Utajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kalataloustarkkailun tulokset on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Kainuun ELY-keskukselle, Utajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä Oulujokivarren kalastusalueelle. Tarkkailujen tulokset on vaadittaessa annettava niiden nähtäväksi, joiden oikeuteen tai etuun tiedot saattavat vaikuttaa. Tarkkailutulosten yhteenvedoissa on esitettävä tarkkailussa esiintyneet epävarmuustekijät sekä analyysissä ja tulosten laskennassa käytetyt menetelmät.

Kunnossapitovelvoitteet

15. Luvan saajan on osallistuttava Syrjäsuonkanavan kunnossapitoon siltä osin kuin kunnostustarve johtuu turvetuotantoalueen vesien johtamisesta.

Toiminnan lopettaminen ja jälkihoito

16. Lupakauden aikana tuotannosta poistettavat alueet on vuosittain ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Tuotannosta poistettujen alueiden vedet on johdettava vesienkäsittelyrakenteiden kautta siihen asti, kunnes alueet ovat kasvipeitteisiä, kuitenkin vähintään kahden vuoden ajan, tai ne on siirretty pysyvästi muuhun käyttöön. Luvan saajan on esitettävä ELY-keskukselle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ennen vesien käsittelyn lopettamista. Tämän jälkeen tuotannosta poistettujen alueiden vedet voidaan ohjata vesien käsittelyn ohi ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Mikäli turvetuotanto päättyy lupakauden aikana, tuotannon lopettamisesta on ilmoitettava etukäteen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Tuotannon lopettamisen jälkeen hankealue on siistittävä ja tarpeettomat rakenteet poistettava. Vesien käsittelyä ja päästö- ja vaikutustarkkailua on jatkettava kahden vuoden ajan tai kunnes tuotantoalue on siirretty muuhun käyttöön. Luvan saajan on esitettävä ELY-keskukselle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesien käsittelyn lopettamista.

Turvetuotantoalueen ympäristölupapäätös ja siinä luvan saajalle määrätyt velvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut jälkihoitotoimet tehdyiksi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus voi tarvittaessa antaa toiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon liittyviä tarkentavia määräyksiä.

Korvaukset

Laskuojien kaivamisesta tilan Puhakka RN:o 15:7 alueelle on maksettava yhteensä 45 euron kertakorvaus. Ojien kaivamisen yhteydessä poistettava puusto on maanomistajan niin halutessa annettava hänen käyttöönsä.

Korvaus on maksettava ennen ojien kaivamiseen ryhtymistä, kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun päätös on saanut lainvoiman (eräpäi-

vä). Eräpäivän jälkeiseltä ajalta korvaukselle on maksettava viivästyskor-
koa, joka on korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisätynä seitsemällä
prosenttiyksiköllä.

RATKAISUN PERUSTELUT

Hakemuksen osittaisen hylkäämisen perustelut

Syrjäsuon suunniteltu turvetuotantoalue sijaitsee lounaisosaltaan Murto-
kankaan III luokan pohjavesialueella. Määritelmän mukaan tähän luokkaan
kuuluvan alueen hyödyntämiskelpoisuuden arviointi vaatii lisätutkimuksia
vedensaantiedellytysten, vedenlaadun tai likaantumis- tai muuttumisuhan
selvittämiseksi. Tutkimusten perusteella III luokan pohjavesialue voidaan
siirtää I tai II luokkaan tai se voidaan poistaa kokonaan luokituksesta.

Suunnitellun tuotantoalueen lounaisreuna noudattelee Murtokankaan poh-
javesialueen pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen rajaa. Maaperä
on pohjavesiselvityksen mukaan pohjaveden muodostumisalueen rajalla
vettä hyvin läpäisevää ja tuotantoon suunnitellulla suoalueella hienojakoi-
sempaa ja siten tiiviimpää. Pohjaveden virtaussuunta on pohjaveden var-
sinaiselta muodostumisalueelta kohti suunniteltua tuotantoaluetta, missä
pohjavedenpinta on alempana.

Hakemussuunnitelman mukaan tuotantoalueen lounaispuolelle, pääosin
pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen rajan sisäpuolelle, rakennet-
tisiin auma-alueelle johtava tie. Tien koillispuolelle, jotakuinkin pohjave-
den varsinaisen muodostumisalueen rajalle, kaivettaisiin eristysoja. Koska
kivennäismaa on pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen rajalla vain
0,3–0,5 metrin syvyydellä maanpinnasta, maantien viereen kaivettava oja
ulottuisi ilmeisesti kivennäismaahan, joka tällä linjalla on vettä hyvin läpäi-
sevää. Pohjavedenpinta on pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen
rajalla alle metrin syvyydellä, joten kaivutyöt saattaisivat ulottua pohjave-
denpinnan alapuolelle.

Sarkaojat on tarkoitus kaivaa suon kuntoonpanovaiheessa 1,2–1,5 metrin
syvyyteen ja sarkaojien lietesyvennykset 2,3 metrin syvyyteen. Kokoojaojat
on kaivettava sarkaojia syvemmiiksi. Tuotantoalueen lounaisreunalle kai-
vettava kokoojaoja sijaitsisi lähimmillään noin 20 metrin etäisyydellä pohja-
veden varsinaisen muodostumisalueen rajasta. Koska turvekerros on tuo-
tantoalueella pääosin yli 1,7 metrin paksuinen, sarkaojia ei toiminnan alku-
vaiheessa olisi tarpeen kaivaa kivennäismaahan asti. Lietesyvennykset ja
kokoojaojat saattaisivat sen sijaan ulottua kivennäismaahan, joka tuotan-
toalueen lounaislaidalla (lohkon 1 alueella) on karkeaa silttiä ja tuotanto-
alueen länsipäässä (lohkolla 2) savea. Pohjavedenpinta oli 22.5.2009 teh-
dyissä mittauksissa tuotantoalueen lounaislaidalla 0,19–1,09 metrin syvyy-
dellä maanpinnasta ja tuotantoalueen länsipäässä 2,78 metrin syvyydellä.
Ainakin tuotantoalueen lounaislaidalla sekä sarkaojat että kokoojaojat ulot-
tuisivat huomattavasti pohjavedenpinnan alapuolelle jo toiminnan alkuvai-
heessa.

Edellä esitetyn perusteella Syrjäsuon turvetuotannon edellyttämä ojien kai-
vaminen Murtokankaan pohjavesialueella mahdollistaisi haitallisten ainei-
den pääsyn pohjaveteen ja aiheuttaisi todennäköisesti pohjaveden purkau-
tumista ojiin. Pohjaveden purkautuminen lisääntyisi, kun oja tuotannon
edetessä syvennettäisiin. Tämä saattaisi alentaa pohjaveden korkeustaso-

pohjaveden varsinaisella muodostumisalueella ja vähentää muodostuman antoisuutta. Murtokankaan pohjavesialue saattaa tarkemmissa tutkimuksissa osoittautua vedenhankinnan kannalta tärkeäksi tai vedenhankintaan soveltuvaksi alueeksi. Aluehallintovirasto katsoo, että hakemuksen mukainen toiminta Murtokankaan pohjavesialueella olisi pohjaveden pilaamis- ja muuttamiskiellon vastaista. Tämän vuoksi aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen siltä osin kuin siinä on kysymys Murtokankaan pohjavesialueella sijaitsevasta tuotantoalueesta.

Luvan myöntämisen edellytykset

Syrjäsuon turvetuotantoalue on uusi tuotantoalue. Aluehallintovirasto on rajannut tuotantoaluetta niin, että se sijaitsee kokonaisuudessaan Murtokankaan pohjavesialueen ulkopuolella. Lupa on myönnetty ainoastaan palaturvetuotantoon. Tuotantoalueen läpi on kaivettu oja (Syrjäsuonkanava), mutta muuten alue on pääosin ojittamaton. Tuotantoalueella tai sen päästöjen vaikutusalueella ei ole erityisiä luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain perusteella erityistä suojelustatusta omaavia lajeja ja luontotyypppejä. Kaikki kuivatusvedet käsitellään pintavalutuksella. Vesien käsittely täyttää parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset Syrjäsuon olosuhteissa.

Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman mukaan Oulujoen keski- ja yläosan ekologinen tila on hyvä suhteessa parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan. Hyvän tilan arvioidaan säilyvän nykykäytännön mukaisilla toimenpiteillä.

Tuotantoalue sijaitsee lähellä viljelyksiä. Pölyhaittoja ehkäistään toimenpiderajoituksilla.

Toiminta ei sijoitu kaavamääräysten vastaisesti.

Kun otetaan huomioon Syrjäsuon ja sen ympäristön tila ja käyttö, turvetuotannosta tämän lupapäätöksen mukaisesti toteutettuna ei aiheudu luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, kiellettyä maan tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän virkistys- tai muun käyttömahdollisuuden vaarantumista eikä toiminnan vaikutusalueella eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaista kohtuutonta rasitusta. Turvetuotantoalueen vesien johtamisesta toisen maalla olevaan ojaan ei aiheudu kohtuutonta haittaa.

Lupamääräysten perustelut

Vesistöön joutuvien päästöjen rajoittamiseksi määrätään käytettäväksi parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöä, minkä vuoksi ovat tarpeen määräykset 1–5. Ympärivuotisesta pintavalutuksesta aiheutuvat kustannukset olisivat noin 13 % Syrjäsuon hyödynnettävän turvemäärän arvosta. Arvio perustuu turvemäärän arvonlisäverottomaan myyntiarvoon (noin 1,9 milj. euroa) ja hakijan arvioon ympärivuotisen pumppaamon rakentamis- ja käyttökustannuksista (noin 250 000 euroa). Aluehallintovirasto katsoo, ettei ympärivuotinen pintavalutus ole tässä tapauksessa taloudellisesti toteuttamiskelpoinen vesienkäsittelymenetelmä. Sulan maan aikainen pintavalutus on tuotantoalueen koko ja tuotantomuoto (palaturve) sekä alapuolisen vesistön tila ja käyttö huomioon ottaen Syrjäsuon olosuhteissa parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja ympäristön kannalta parhaan käytännön mukaista.

Lupamääräys 6 on tarpeen, jotta toiminnasta ei aiheutuisi haitallisia muutoksia tuotantoalueeseen rajautuvalla Murtokankaan pohjavesialueella.

Pölypäästöjen ja niistä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi on toimenpidevelvoite lupamääräyksessä 7 ja melun osalta lupamääräys 8.

Määräykset 9 ja 10 on annettu jätteiden vähentämiseksi ja roskaantumisen ja öljyvahinkojen estämiseksi. Jätteen haltija on jätelain 6 §:n mukaan velvollinen järjestämään jätehuollon ja jätteen haltijan on oltava selvillä jätteen määrästä ja laadusta sekä terveys- ja ympäristövaikutuksista. Haitallisten aineiden maaperään ja vesiin pääsyn estämiseksi sekä maaperän pilaantumisen ehkäisemiseksi on tarpeen antaa määräys muun muassa polttoainesten varastoinnista. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on tarpeen kaivannaisjätteen synnyn ehkäisemiseksi ja sen haitallisuuden vähentämiseksi.

Häiriötilanteisiin varautumista varten annetaan lupamääräykset 11 ja 12.

Luvan saajan on oltava selvillä toimintansa päästöistä ja niiden vaikutuksesta ympäristöön. Lupamääräyksissä 13 ja 14 annetut tarkkailu- ja raportointimääräykset ovat tarpeen valvontaa varten, ennakoimattomien vahinkojen varalta sekä lupamääräysten tarkistamista varten. Tarkkailun perusteella valvontaviranomainen voi tarvittaessa edellyttää toimenpiteitä pintavalutuksen ja muun vesien käsittelyn puhdistustehon parantamiseksi. Vuosittain tehtäviin yhteenvetoraportteihin voidaan sisällyttää selostukset vesien käsittelyssä havaituista puutteista, jo tehdyistä toimenpiteistä niiden poistamiseksi ja suunnitelma tulevista parannustoimenpiteistä.

Lupamääräyksen 15 kunnossapitovelvoite on tarpeen toiminnasta aiheutuvien liettymien poistamisessa.

Turvetuotantoalueelta tulee päästöjä vielä tuotannon päätyttyä ja lupamääräys 16 on tarpeen tuotantoalueen jälkihoidon järjestämiseksi ja päästöjen rajoittamiseksi.

Korvausten perustelut

Kolmen noin viiden metrin mittaisen ojan kaivamisesta tilan Puhakka RN:o 15:7 alueelle on määrätty maksettavaksi korvausta 15 euroa kustakin, yhteensä 45 euroa.

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja 2. Kainuun ELY-keskuksen (ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue) vaatimukset on otettu huomioon ympäristöluparatkaisusta ja lupamääräyksistä ilmenevästi.

3. Kainuun ELY-keskuksen (kalatalouden ryhmä) lupamääräysten tarkistamista koskevan vaatimuksen osalta viitataan päätöksen kohtaan "Lupamääräysten tarkistaminen".

5. AA:n vaatimusten osalta aluehallintovirasto toteaa, että hakemuksen 4.6.2010 toimitetun muutoksen mukaan turvetuotantoalueen oja ei sijoiteta tilan Aho RN:o 22:43 maille tai rajoille ja 2.9.2010 toimitetun muutoksen mukaan auma sijoitetaan yli 500 metrin etäisyydelle tilalla olevasta pellostasta. Tuotantoalueen ja pellon sekä tuotantoalueen ja luonnonsuon välistä

suojavyöhykettä koskevan vaatimuksen aluehallintovirasto hylkää aiheettomana, koska alueella tuotetaan palaturvetta. Tietä koskeva vaatimus jätetään aluehallintoviraston toimivaltaan kuulumattomana tutkimatta. Asia käsitellään yksityistielain mukaisessa tietoimituksessa, ellei asiasta sovita.

Aluehallintovirasto hylkää 6. BB:n vaatimuksen kieltää ojien kaivaminen tilan Puhakka RN:o 15:7 alueelle. Ojien kaivaminen on tarpeen tuotantoalueen kuivattamista ja kuivana pitämistä varten eikä ojista aiheudu muistuttajalle kohtuutonta haittaa. Tämän vuoksi oikeus ojien kaivamiseen on myönnetty. Muut vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä 2 ja 15 ilmenevästi.

8. FF:n vaatimusten osalta viitataan ympäristöluparatkaisuun ja sen perusteluihin sekä lupamääräyksiin 7 ja 8.

Aluehallintovirasto hylkää 9. GG:n, 10. HH:n, 11. II:n, 12. JJ:n ja KK:n, 13. LL:n, 14. MM:n ja NN:n, 15. OO:n sekä 16. Oulujoen reitti ry:n luvan epäämistä koskevat vaatimukset muilta kuin Murtokankaan pohjavesialuetta koskevilta osin. Toiminnasta ei tämän päätöksen mukaisesti toteutettuna aiheudu muuta sellaista haittaa, joka olisi luvan myöntämisen esteenä. Lisäksi viitataan ympäristöluvan ratkaisun perusteluihin.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Luvan voimassaolo

Lupa on voimassa toistaiseksi.

Tarvittaessa aluehallintovirasto voi ympäristönsuojelulain 58 ja 59 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä muuttaa lupaa tai valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan.

Lupamääräysten tarkistaminen

Luvan saajan on viimeistään 31.1.2021 jätettävä aluehallintovirastolle hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi. Mikäli hakemusta ei tehdä määräajassa, aluehallintovirasto voi määrätä luvan raukeamaan.

Hakemukseen on liitettävä selvitykset tuotannon aiheuttamista melu- ja pölyhaitoista ja niiden vähentämistarpeista ja -mahdollisuuksista, vesien käsittelyn tehokkuudesta, vesiin joutuvien päästöjen määrästä, vesien johtamisen vaikutuksista purkuvesistöön, sen kalastoon ja käyttöön, mahdollisuuksista tehostaa vesien käsittelyä sekä toiminnan vaikutuksista pohjaveden määrään ja laatuun. Hakemukseen on myös liitettävä selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja muut ympäristönsuojeluasetuksen 9–11 §:n mukaiset selvitykset tarpeellisilta osin.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin tämä päätös on saanut lainvoiman. Valitus korvauksesta ei estä kuntoonpanotöiden ja toiminnan aloittamista.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, ympäristönsuojelulain 56 §:n mukaisesti on noudatettava asetusta.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 6 §, 8 §, 41 §, 42 § 1 ja 2 momentti, 43 § 1 ja 3 momentti, 45 § 1 momentti, 45a §, 46 § 1 ja 4 momentti, 50 § 2 momentti, 52 § 3 momentti, 55 § 2 momentti, 90 § 1 momentti ja 103 a §

Vesilaki 1 luku 18 §, 10 luku 6 § 1 momentti ja 7 § 1 momentti ja 11 luku 14 § sekä 14a § 1 ja 2 momentti

Korkolaki 4 § 1 momentti

Jätelaki 4, 6 ja 15 §

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Käsittelymaksuna peritään 3 105 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Käsittelymaksun määräämiseen sovelletaan asian vireilletuloajankohtana voimassa olleita säännöksiä.

Alla mainitun ympäristöministeriön asetuksen mukaan alle 30 ha:n suuruis- ta turvetuotantoaluetta koskevan hakemusasian käsittelymaksu on 2 300 euroa. Koska asian käsittelyn vaatima työmäärä on ollut taulukossa mainit- tua työmäärä suurempi, maksu peritään 35 prosenttia taulukon mukaista maksua korkeampana, jolloin se on 3 105 euroa.

Oikeusohjeet

Ympäristöministeriön asetus ympäristölupaviraston maksullisista suoritteis- ta (1388/2006)

Valtioneuvoston asetus aluehallintoviraston maksuista (1145/2009) 7 § 1 ja 2 momentti

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Jukka Sihvomaa

Paavo Liimatta

Satu Kouvalainen

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet ympäristöneuvokset Jukka Sihvomaa ja Paavo Liimatta. Asian on esitellyt limnologi Satu Kouvalainen.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 040 184 2025 tai 020 636 1020.

SK/es

Liitteet

Liite 1

Valitusosoitus

Liite 2

Tarkkailusuunnitelma

Liite 1**VALITUSOSOITUS**

Valitusviranomainen	Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.
Valitusoikeus	Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset.
Valitusaika	Valitusaika päättyy 3.3.2011 , jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava <ul style="list-style-type: none"> - aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi) - miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä <ul style="list-style-type: none"> - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta - jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon

Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Linnankatu 1–3
postiosoite:	PL 293, 90101 Oulu
puhelin:	vaihde 020 6361 020
telekopio:	08 - 3140 110
sähköposti:	kirjaamo.pohjois@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu	Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.
----------------------------	--

Liite 2

SYRJÄSUON TURVETUOTANTOALUEEN KÄYTTÖ- JA PÄÄSTÖTARKKAILUSUUNNITELMA

Tarkkailun tarkoitus

Syrjäsuon turvetuotantoalueen tarkkailu järjestetään siten, että vesienkäsittelyrakenteiden toimivuus ja teho sekä kuntoonpanosta ja tuotannosta aiheutuvat brutto- ja nettopäästöt voidaan laskea tai arvioida riittävällä tarkkuudella kaikissa sää- ja virtausoloissa ympäri vuoden ja eri vuodenaikoina.

Käyttötarkkailu

Käyttötarkkailu liittyy kiinteästi päästötarkkailuun. Käyttötarkkailun apuna pidetään käyttöpäiväkirjaa. Siihen merkitään:

- tiedot kuntoonpanon ja tuotantotoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta sekä tuotantoaloista ja tuotantomenetelmistä
- tiedot ojitus-, kuntoonpano- ja tuotantotoiminnan etenemisestä
- kunnostustyöt
- massansiirrot
- ojitusten yhteydessä tarkat kaivuajat ja -paikat
- vesienkäsittelyrakenteiden valmistuminen, kunnon seuranta tarvittaessa mukaan lukien pintavalutuskenttien penkereet, havainnot toimivuudesta sekä poikkeamat vesienkäsittelysuunnitelmista
- laskeutusaltaiden, sarkaojien lietesyvyyksien sekä ojastojen puhdistukset
- pumppaamon asennus, käyttöaika ja mahdolliset häiriöt
- virtaamansäätöpadon virtaamansäätölevyn asentamisen ja poistamisen ajankohdat
- mittapadon ja/tai mittauslaitteen asennukset, huolto ja korjaukset
- mittapadon ja/tai mittauslaitteen virtaamat tarkkailuvuonna
- vesinäytteiden ottoajat
- sadanta, lämpötila ja tuuli, jos niitä mitataan
- huomautukset, muun muassa rankkasateiden kestot ja seuraukset
- jätehuoltoon liittyvät toimet
- kaivannaisjätteen lajit, määrät, varastointi ja siirrot
- tiedot pölyn ja melun seurannasta (tuulitauot, valitukset) sekä pöly- ja meluhavainnot
- havainnot vesistöön kohdistuvasta muusta kuormituksesta
- muut mahdolliset tapahtumat, joilla voi olla vaikutusta ympäristöön
- toimintaan kohdistuneet huomautukset ja niiden käsittely
- tiedot jälkihoitotoimien toteuttamisesta
- kasvittumisen eteneminen tuotannosta poistuneilla saroilla
- alueiden ottaminen jälkikäyttöön
- alueiden luovuttaminen takaisin maanomistajille.

Käyttötarkkailua varten nimetään vastuuhenkilö, joka ilmoitetaan vuosittain Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Utajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Päiväkirja säilytetään tuotantoaikana työmaalla tai vastuullisen henkilön hallinnassa niin kauan kuin toimintaa harjoitetaan. Tarvittaessa päiväkirja esitetään valvoville viranomaisille. Päiväkirjamerkinnoistä laaditaan vuosittain yhteenveto, joka toimitetaan päästötarkkailuvuotena tarkkailua suorittavalle konsultille ja esitetään vaadittaessa viranomaisille sekä liitetään lupamääräysten tarkistamishakemuksen asiakirjoihin.

Päästötarkkailu

Kuntoonpanovaiheen tarkkailu

Kuntoonpanovaiheen tarkkailua tehdään koko kuntoonpanojakson ajan. Virtaama mitataan jatkuvatoimisin laittein aina, kun se on mahdollista ja muutoin mittapadolta työpäivittäin ja aina näytteenoton yhteydessä. Mikäli virtaaman mittausta ei pystytä toteuttamaan, virtaama arvioidaan muiden edustavien tarkkailusoiden perusteella tai ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä (HYDRO) saatavien valuntojen avulla.

Vesinäytteiden otto aloitetaan havaintopaikan yläpuolisten kaivutöiden alettua heti, kun ojituksen aiheuttamaa valuntaa on merkittävästi. Vesinäytteet otetaan pintavalutus kentän alapuoliselta mittapadolta seuraavasti:

aktiivisten kuntoonpanotöiden aikana	1 kerta/2 viikkoa
kevättulvan aikana	1 kerta/viikko
muutoin marras–huhtikuussa	1 kerta/kuukausi
muutoin touko–lokakuussa	1 kerta/2 viikkoa

Näytteistä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori (kok.P), kokonaistyppi (kok.N), kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}) ja pH. Kerran kuukaudessa määritetään lisäksi ammoniumtyppi (NH_4-N) ja rauta (Fe).

Tuotantovaiheen tarkkailu

Tuotantovaiheen päästötarkkailua tehdään lupakauden aikana kahden vuoden ajan. Virtaama mitataan jatkuvatoimisin laittein aina, kun se on mahdollista ja muutoin mittapadolta työpäivittäin ja aina näytteenoton yhteydessä. Mikäli virtaaman mittausta ei pystytä toteuttamaan, virtaama arvioidaan muiden edustavien tarkkailusoiden perusteella tai ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä (HYDRO) saatavien valuntojen avulla.

Vesinäytteet otetaan pintavalutus kentän alapuoliselta mittapadolta 1.5.–31.10. kahden viikon välein ja 1.11.–30.4. kuukauden välein. Kevättulvan aikaan näytteet otetaan kerran viikossa.

Näytteistä määritetään alla mainittu laaja analyysivalikoima kerran kuukaudessa. Muulloin määritetään suppea analyysivalikoima.

Laaja analyysivalikoima	Suppea analyysivalikoima
-------------------------	--------------------------

kiintoaine	kiintoaine
COD_{Mn}	COD_{Mn}
kok.P	kok.P
kok.N	kok.N
pH	pH
PO_4-P	
NH_4-N	
$NO_{2+3}-N$	
Fe	

Lisäksi määritetään kiintoaineen hehkutushäviö, kun kiintoainepitoisuus on yli 20 mg/l.

Päästöjen laskenta

Päästötarkkailun perusteella lasketaan kunkin vuodenajan keskimääräiset päästöt (kg/vrk) sekä vuosipäästöt (kg/v) joko kalenterivuositain tai Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa sovitun jakson mukaisesti. Päästötarkkailuvuosina laskennassa käytetään Syrjäsuon turvetuotantoalueelta mitattuja vedenlaatu- ja virtaamatietoja. Muina vuosina päästöt lasketaan käyttäen hyväksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueen muilta turvetuotantoalueilta mitattuja tietoja.

Päästöt lasketaan sekä brutto- että nettoarvoina. Nettopäästöt lasketaan käyttäen seuraavia taustapitoisuuksia: kiintoaine 2 mg/l, kokonaisfosfori 20 µg/l ja kokonaistyyppi 500 µg/l tai muita ELY-keskuksen kanssa sovittavia arvoja.

Poikkeustilanteiden tarkkailu

Poikkeustilanteissa (esim. kovat sateet, kaivutyöt) päästötarkkailuvuosina tuottaja ottaa ylimääräisiä kuormitusnäytteitä. Näyte toimitetaan viipymättä laboratorioon, missä siitä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, kemiallinen hapenkulutus ja pH. ELY-keskus voi antaa tarkemmat ohjeet näytteenotosta.

Raportointi

Päästötarkkailun mittausten tulokset toimitetaan heti niiden valmistuttua Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Utajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Käyttö- ja päästötarkkailun yhteenvetoraportti toimitetaan edellä mainituille viranomaisille seuraavan helmikuun loppuun mennessä. Raportissa on käytettävä soveltuvin osin hyväksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Syrjäsuon turvetuotantoalueelta ottamien näytteiden analyysitulokset. Yhteistarkkailuraportit toimitetaan viranomaisille sovittujen aikataulujen mukaisesti.

Laadunvarmistus

Tarkkailussa käytetään vahvistettuja standardeja. Näytteet ottaa julkisen valvonnan alainen konsultti ympäristöviranomaisten käyttämillä ja hyväksymillä menetelmillä. Näytteenottajalla tulee olla riippumattoman sertifiointielimen varmistama tai valvovan viranomaisen hyväksymä pätevyys näytteenottoon.

Tarkkailuraporteissa esitetään myös tarkkailua koskevat epävarmuustekijät sekä käytetyt laskentamenetelmät. Raporteissa esitetään tarpeelliset tarkentamis- ja muutossuosituksen.